

Bestaande in Regeering, Konsten en Ambachten,
Na orde van het A.B.C, in honderd figuuren,
Zinryk uitgebeeld. in koper geëst en gesneeden.
Met veerzen, daartoe passende,
door A. J.
1695.

ADVOKAAT.

Zoekt gy uw zaaken Voort tezetten?
Laat my op uw geschillen letten.
Ik raade u, spreekt oprechte biecht,
Op dat ge uw zelven niet bedriegt.

APOTEEKER.

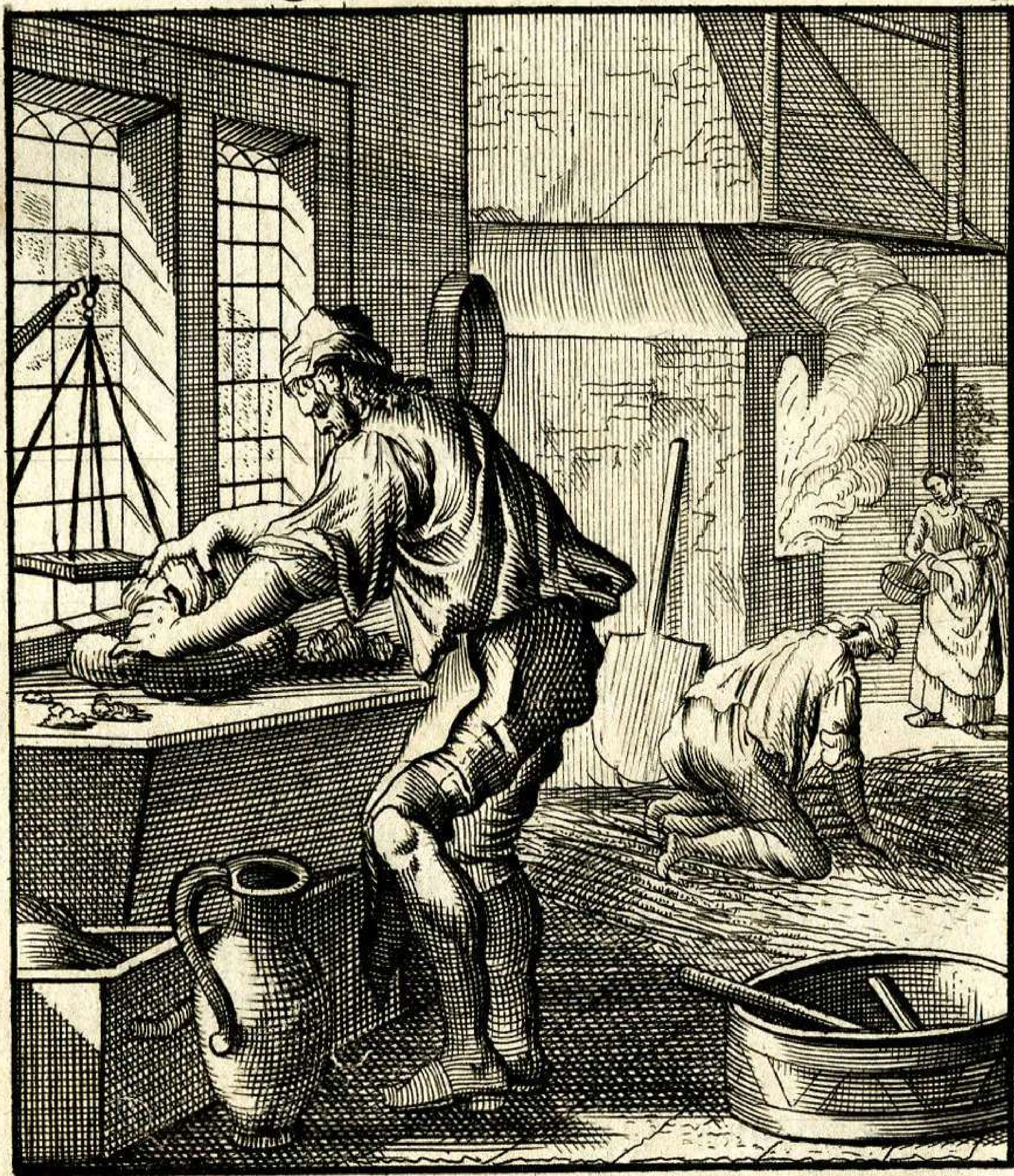

Myn werk bestaat, tendienst der kranken,
In't mengen van verscheiden dranken;
Die ik voorzichtig maak gereed,
't zy dat men zuivring wacht, of zweet.

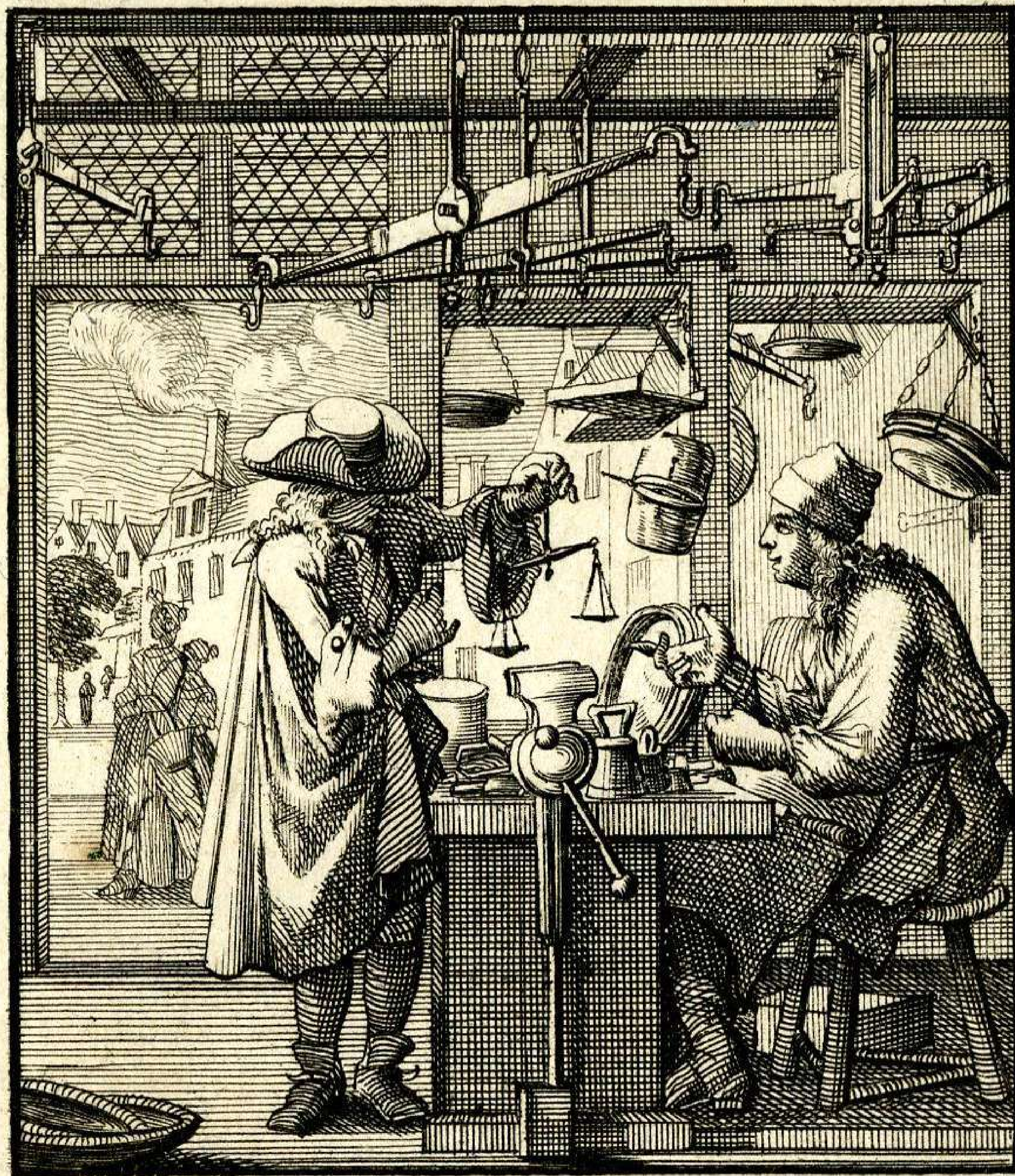
Myn konst gaat deur in aftemeeten
Den loop der sterren en planeeten:
Van Zon en Maan weet ik de vond
Waaröp haar taaning is gegrond.

Bakker.

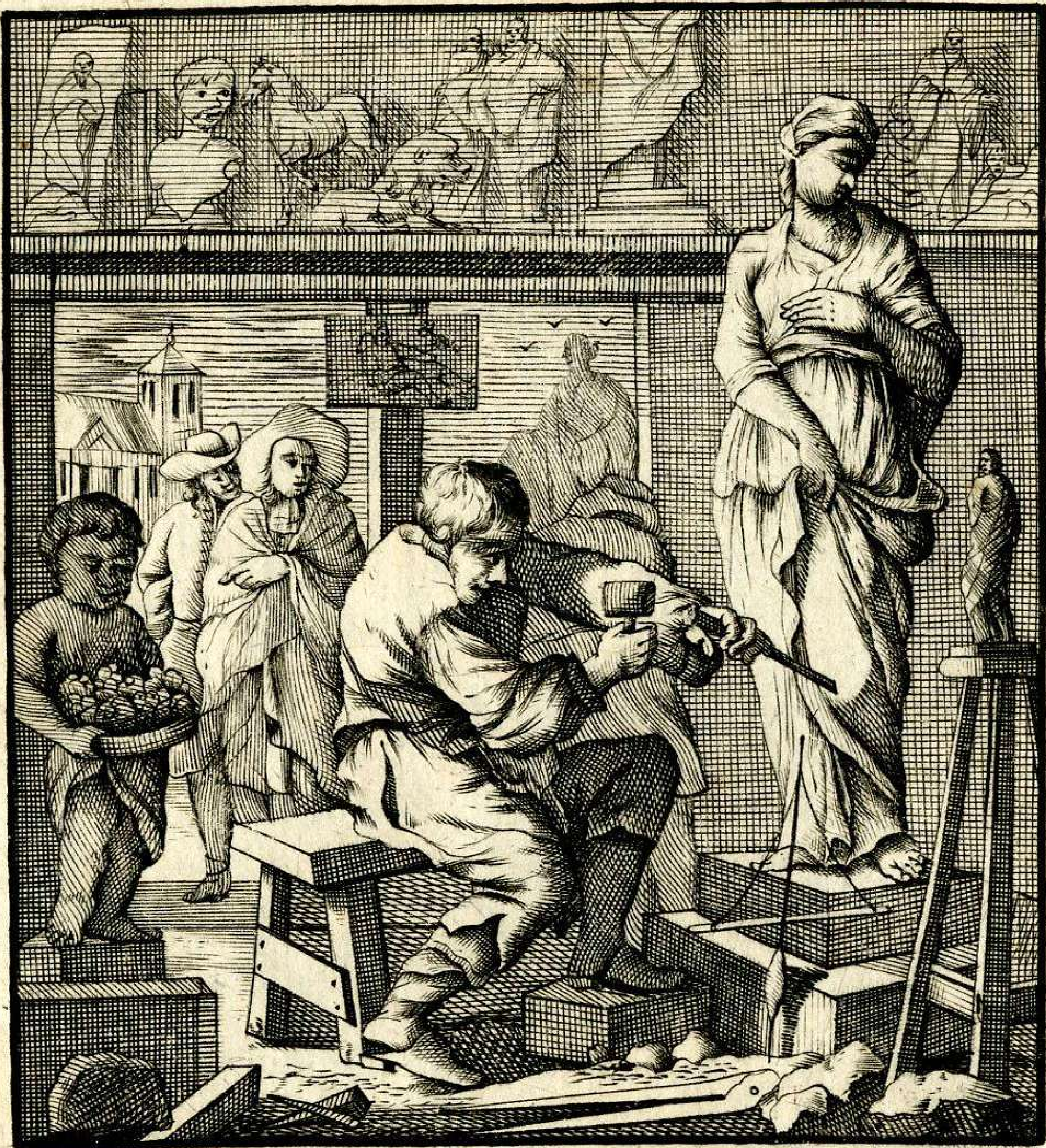
'K verkoop u tarwenbrood en weggen;
Op haar gewigt valt niet te zeggen.
Het brood, gereezen door de gest,
Dient ter gezondheid allerbest.

Balansmaker.

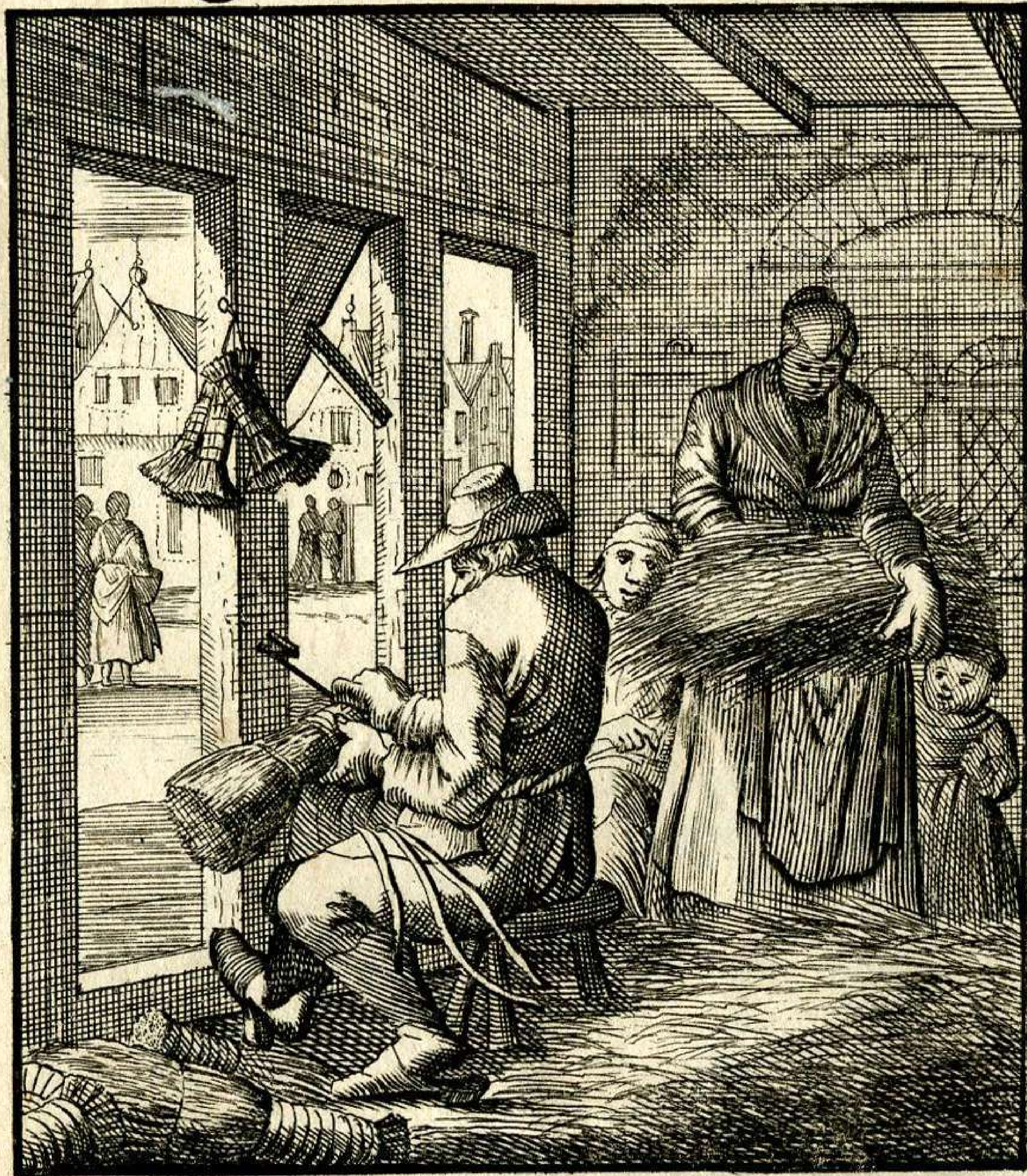

Om aan gelykgewigt te raaken,
Is't noodig een Balans te maaken;
Die effent veelerlei gescheel,
En geeft elk zy bescheiden deel.

Beeldhouwer.

Ik maak tot beelden ruwe ſteenen,
Met mijn verſtand en hand te leenen
Zy ſtaan te pronk in huis en hof,
En ſpreeken daar des meeſters lof.

De groene Heide, op 't Gooi gebooren,
Leer ik het dienen, na behooren:
Al wie ze beezigt vroeg of laat,
Ze vaagt het huis, de stoep en straat.

Ik wroet in onderaardsche mynnen,
Daar somwyl goude zanden schynen,
Of andre stoffen; schoon de rook
My veeltyds plaagt met damp en smook

Blaasbalgmaker. 9

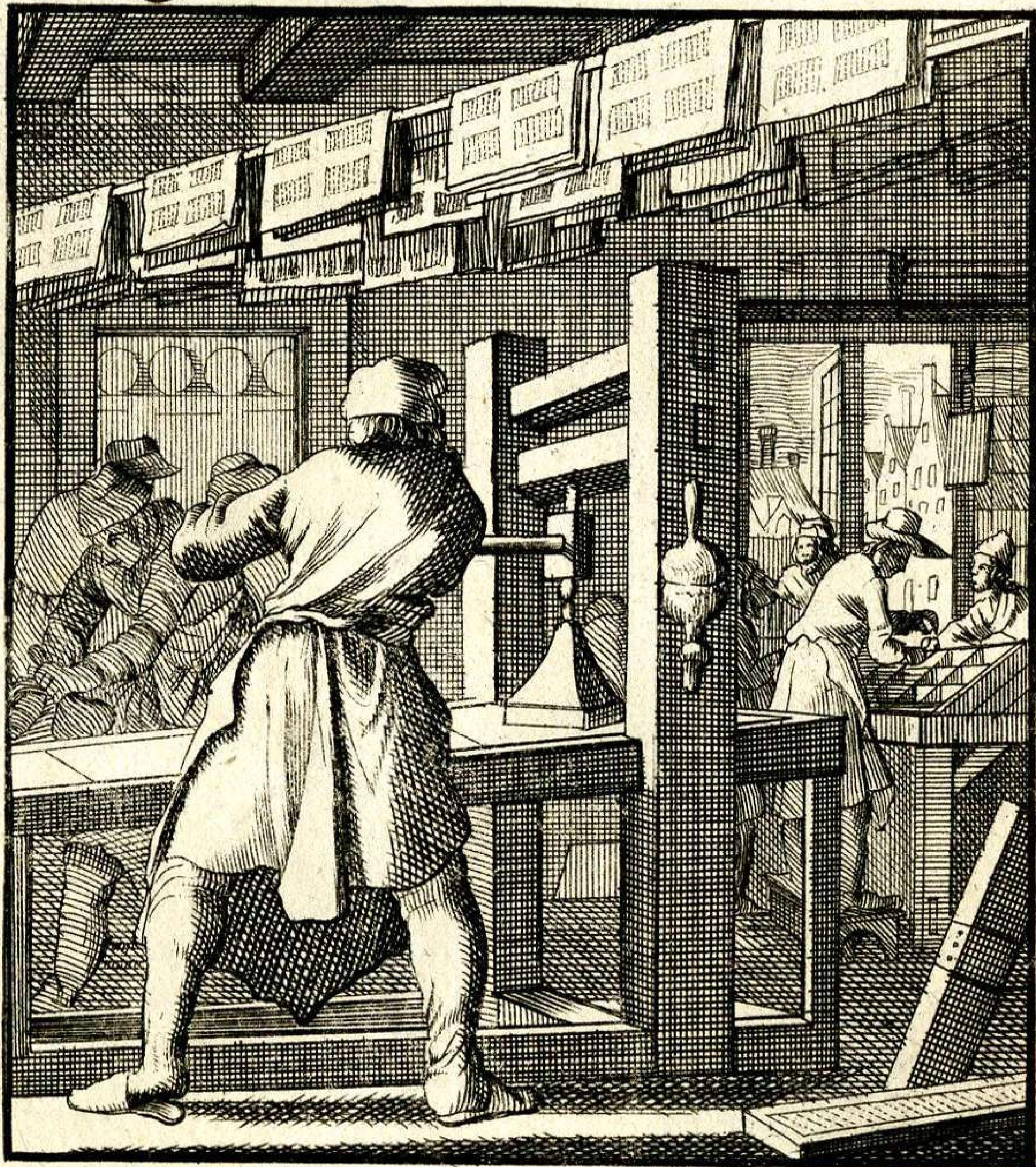
Ik doe de blaasbalg winden vatten,
Om die met kracht weer uitteſpatten.
Gy hoort de wind; maar ziet ze niet,
Hoewel 'er groot gerucht geſchiet.

BLEEKER.

Om't lynwaad schoon en wit te bleiken;
Is't noodig eerst in loog te weiken:
Begooten, en gespreid op 't veld,
Werd alles door de lucht hersteld.

Boekdrukker.

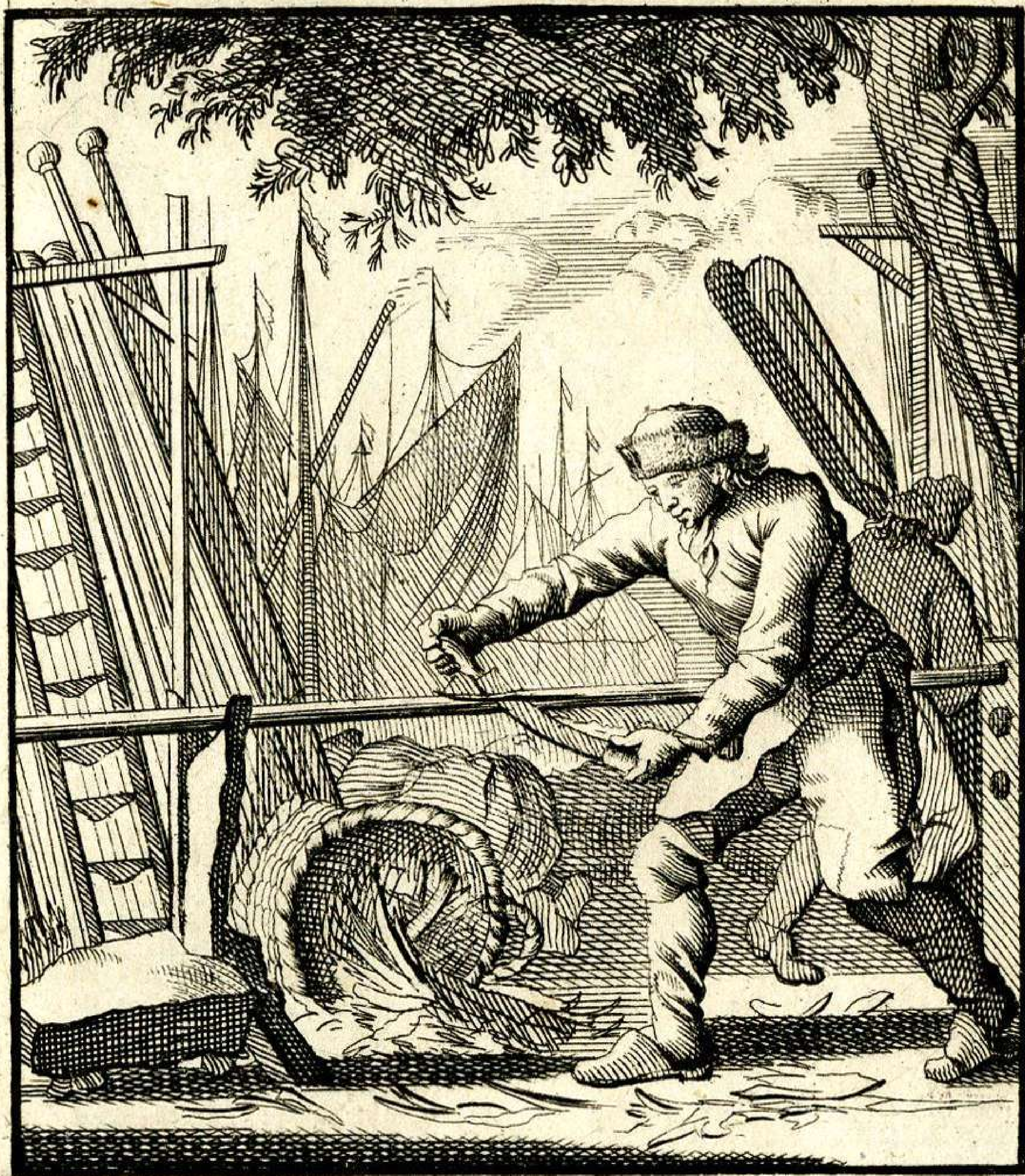

Werd mij een werk besteed te drukken,
Ik mag vooreerst de vruchten plukken;
Of 't Boek na geenen kooper ziet,
Die zwarigheid belast me niet.

BOEKBINDER.

Men vind veel ongebonden boecken
Onwaardig om ze te onderzoeken;
Maar die te binden is mijn plicht
Ik sta mijn zelven niet in 't licht.

Die met de ſchuit of ſcheepen vaaren,
Ze kunnen't zonder mij niet klaaren.
De boom moet veeltijds buiten boort;
Daar duwen zij het vlot me voort.

De naalde, geestig in 't borduuren,
Gevat van die haar kan bestuuren,
Maakt bloem en loofwerk eevenschoon
De konst verdient haar lof en loon.

'K maak Brillen, tot behulp gevonden,
Van die niet scherp meer kÿken konden;
Maar waarmen door de vingers ziet,
Gebruikt men onze brillen niet.

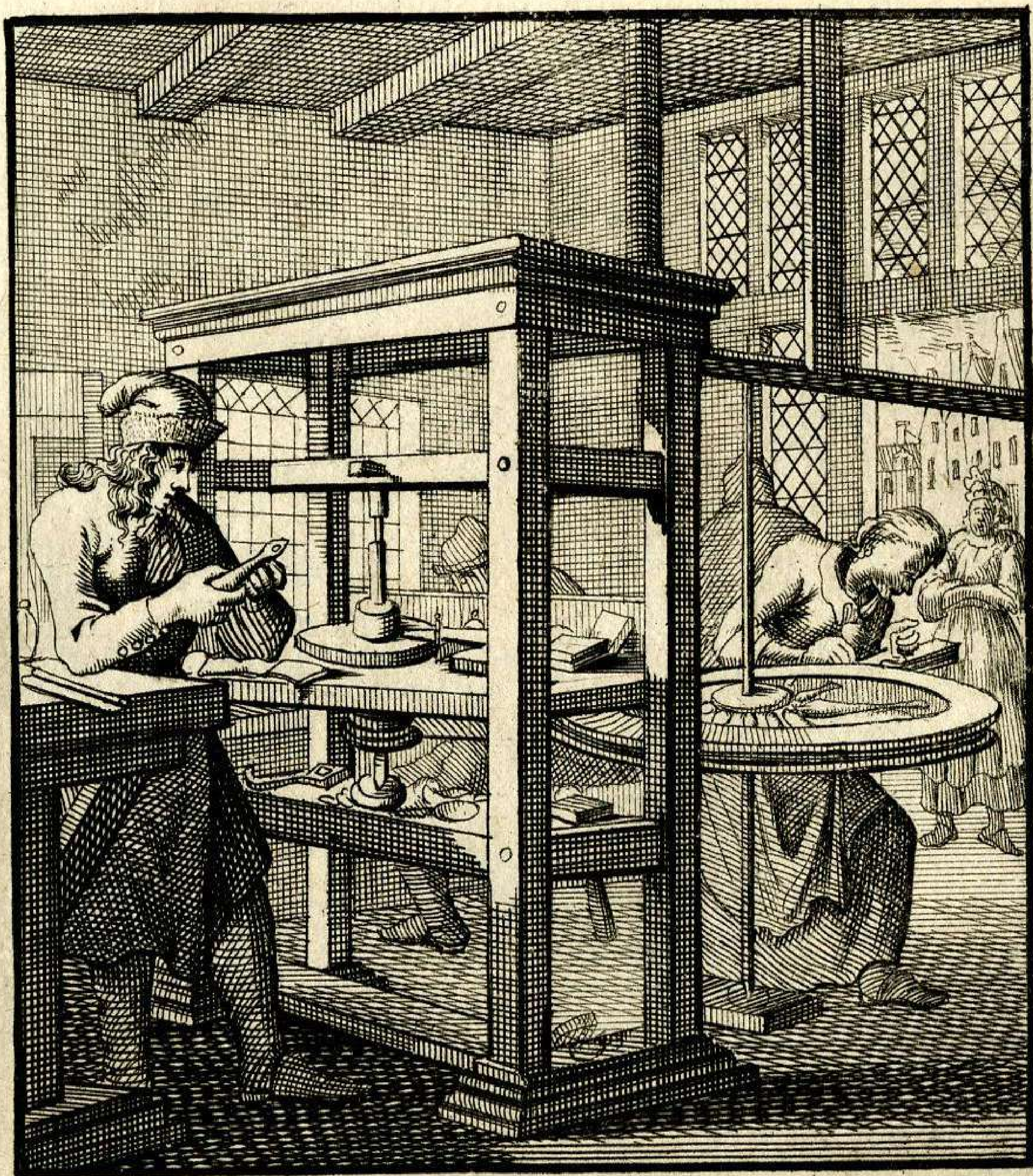

Het water kan den dorst verdrÿven;
Maar om uw smaaken te gerÿven,
Stoffeer ik 't met de hop en mout
Daar gÿ u beeter op vertrouwt.

Ik heel de wonden die u drukken;
Maar zoo mÿn pleister zal gelukken,
't welk den geneezing toebehoort,
Gÿ moet u draagen na mÿn woord.

Diamantslÿper.

De ruwe diamant, hoe duister,
Ont-fangt in't slÿpen al zÿn luister.
Die rein van water valt, en groot
Van lichchaam, noemt men een kleenood.

DOKTER.

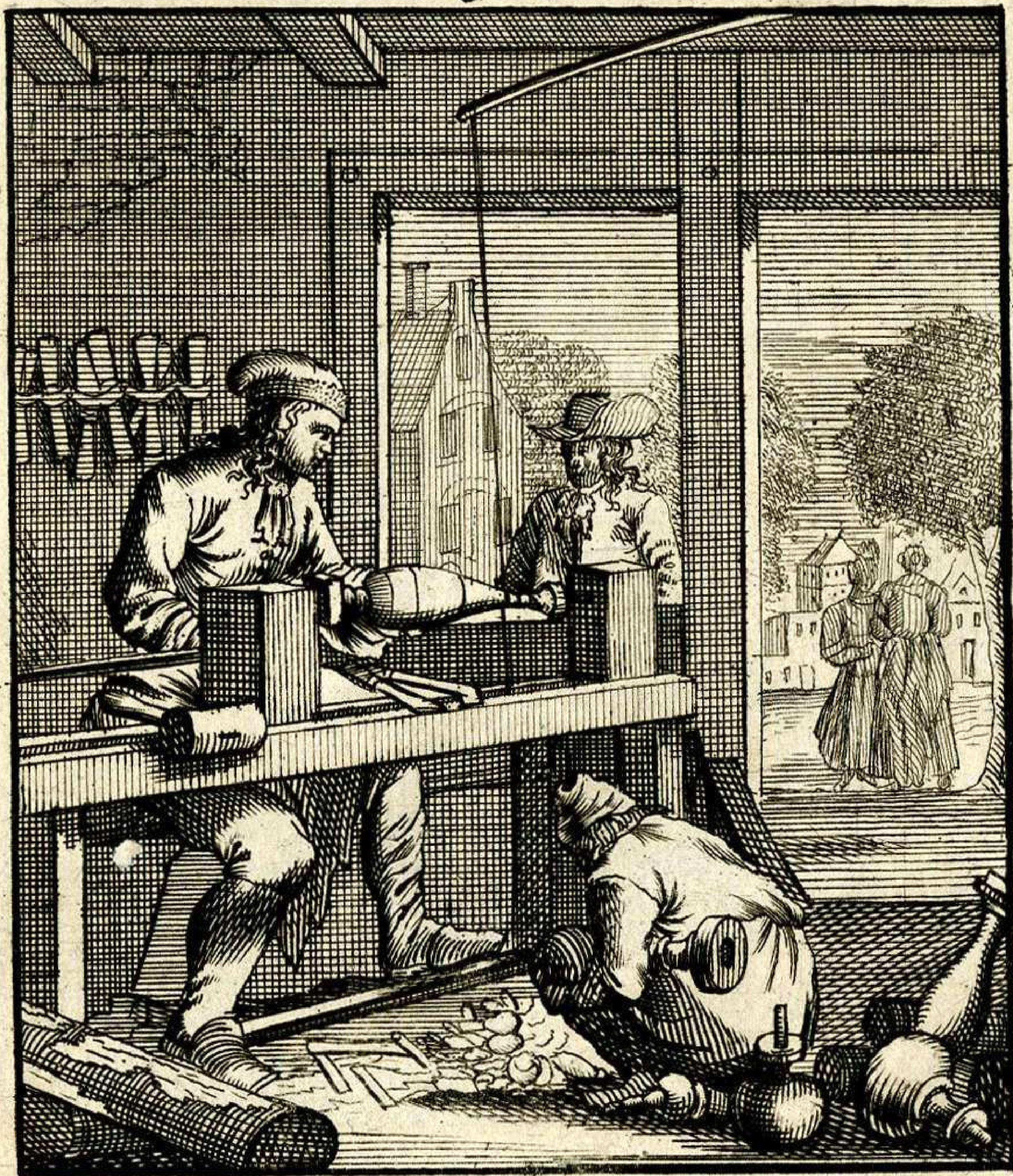

De zieken die voor mij verschijnen,
Geneeze ik door de medesijnen;
't en zij haar toeval werd te groot.
Ik weet geen dranken voor de dood.

Ik graave kuilen voor de dooden,
Tot haar begraaffenis van nooden.
'K verzorg dat yder, na zyn geld,
Teraarden eerlyk werd besteld.

DRAJER.

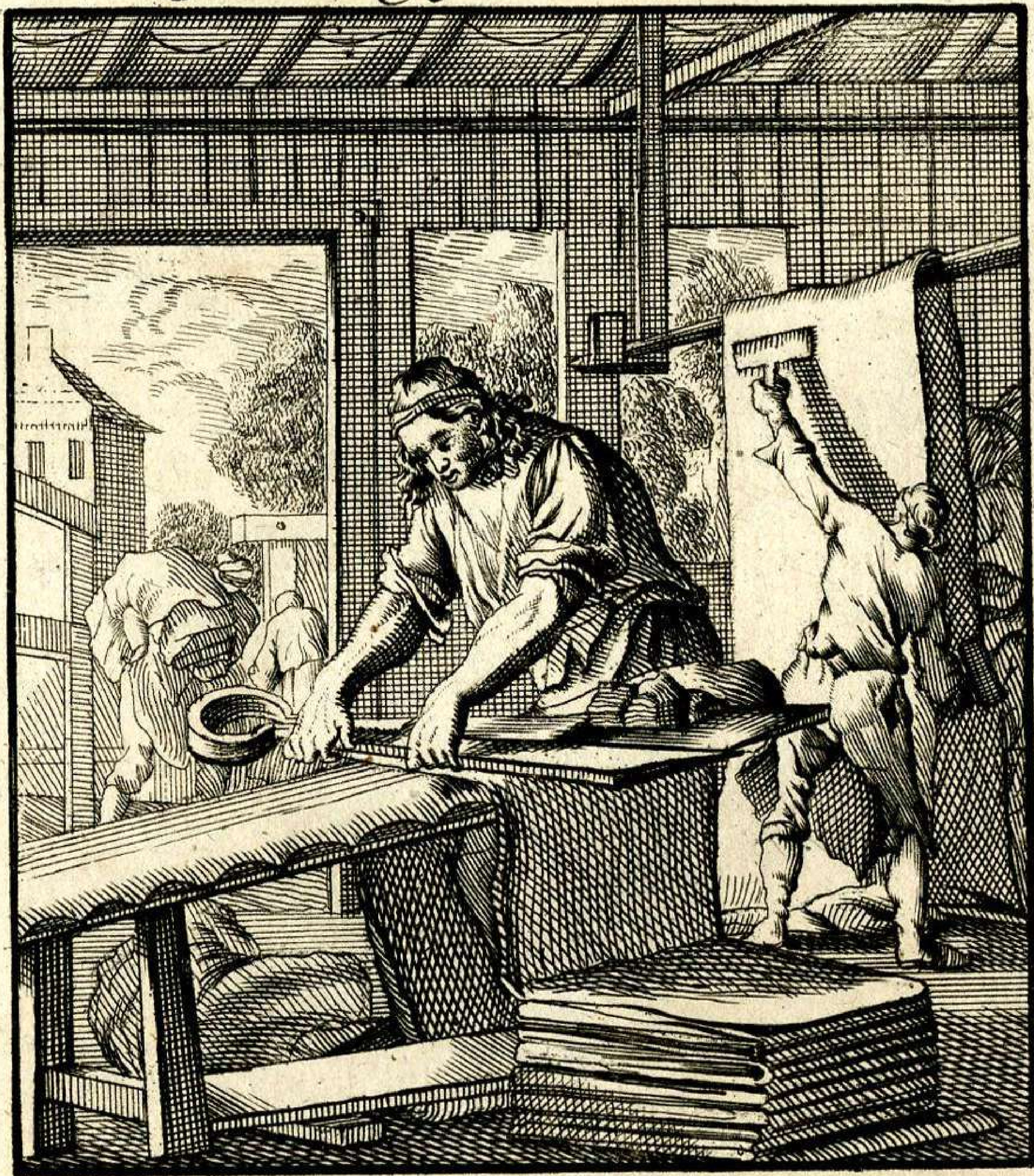
Ik draaie niet met alle winden;
Schoon op de weereld veel te vinden:
Ik draai gevlamt of effenrond,
En dat geschied op vasten grond.

Garentwÿnder.

'K draai op een moolen dubbeld gaaren;
'K ben echter geen der moolenaaren,
Die altÿd maalen met de wind;
Noch draait mÿn moolenrad gezwind.

Droogscheerder.

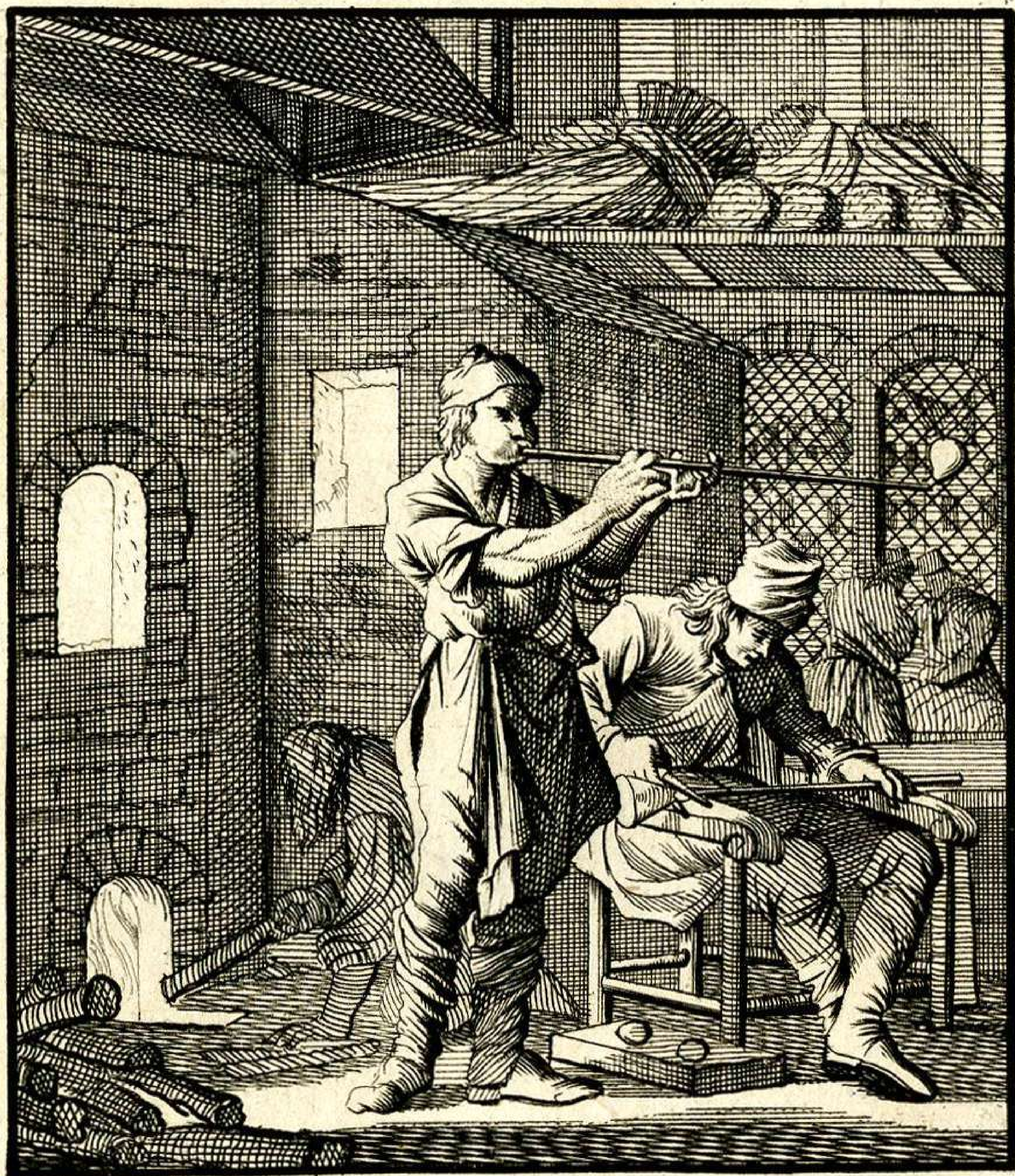

Ik haal de laakens, naa 't begeeren,
De ruigste noppen af door scheeren,
En maak haar glad, gelijk en zacht,
Bekwaam tot een gemeene dragt.

Rood kooper, uit de mÿnn gekoomen,
Werd, door de kunst zÿn rood ontnoomen.
En geel gemaakt; daar giet ik dan,
De kandelaar en kerkkroon van.

Glasblazer.

Een klompje gloeiend glas gekreegen,
Werd door geblaas en ſnel beweegen,
Gevormd, gelyk het buigzaam waſch,
Tot eene roemer of een glas.

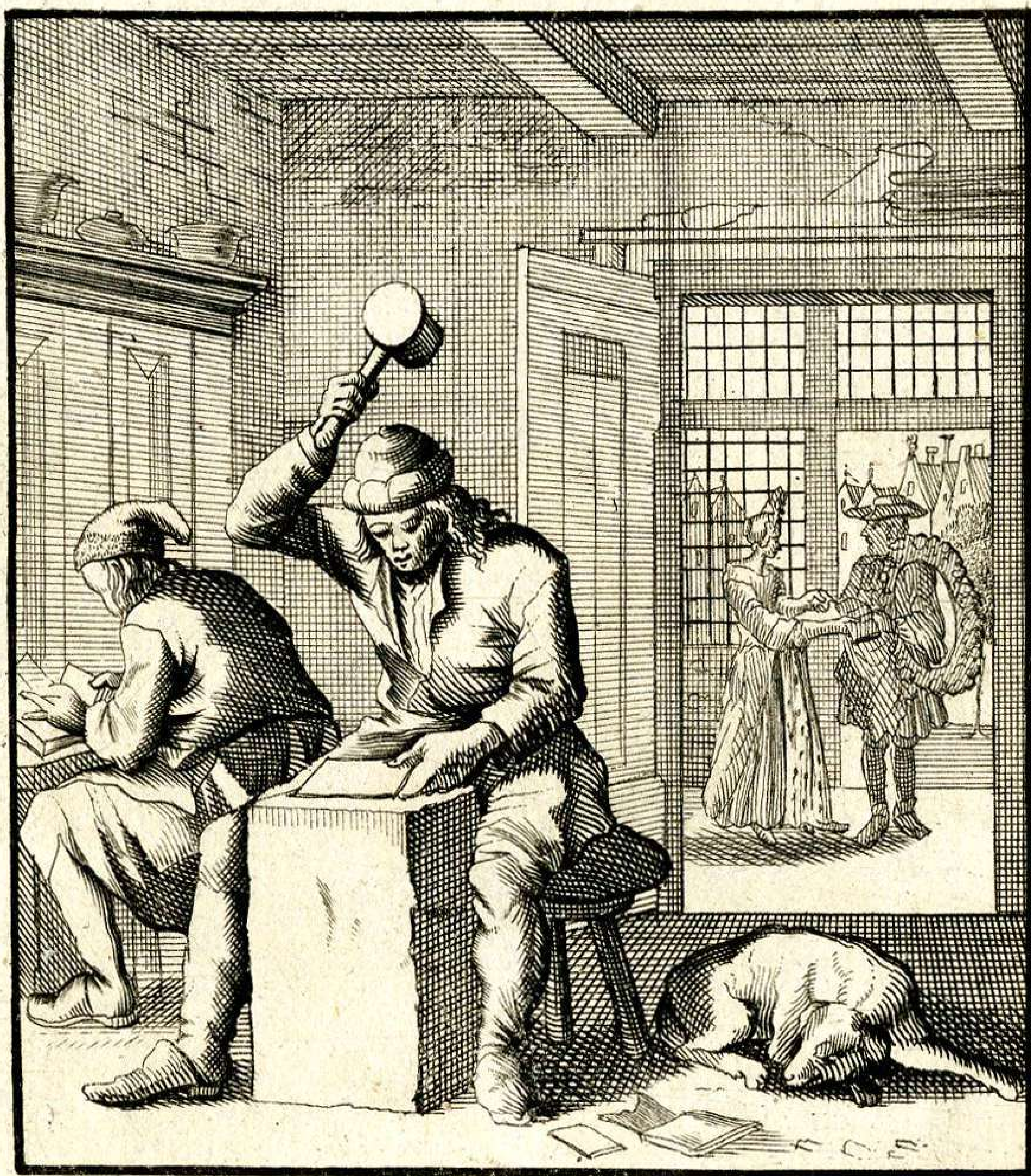

'Ksnij 't glas aan kleen of grooter ruiten,
Na dat zij in haar raamen sluiten;
Die zette ik in de looden vast,
Voor wind en reegens overlast.

GOUDSMIT.

Fyn goud, het zwaarste der metaalen,
Gebruikt men meest om me tepraalen.
Ik smeede ringen, kettingwerk,
En schaalen, sierelyk en sterk.

Het goud is magtig te verdraagen
Mijn groot getal van haamer slaagen;
Tot het verkeert in 't fijnste blad
Dat van natuur kan zijn bevatt.

Het goud, als 't tot gebruik zal strekken,
Moet zich op 't langste laten rekken;
Dan opgesponnen met een draad,
Verkoop ik 't op gewigt en maat.

GRUTTER.

De boekweit weet ik hard te droogen;
Dan werd de bolster afgetoogen:
Gemaalen en gezift tot meel,
Krijg ik vergelding voor mijn deel.

Hoedemaker.

Wie zal mijn arbeid niet vergoeden,
Die uwe hoofden koom behoeden?
De mode werkt mij goed en kwaad,
't Geen mijn stoffeerder wel verstaat.

Hovenier.

Ik oeffen mij in plantteryen,
En achte op de oude vier getyen:
De winter geeft mij allerminst,
Ik leeve van de zoomerwinst.

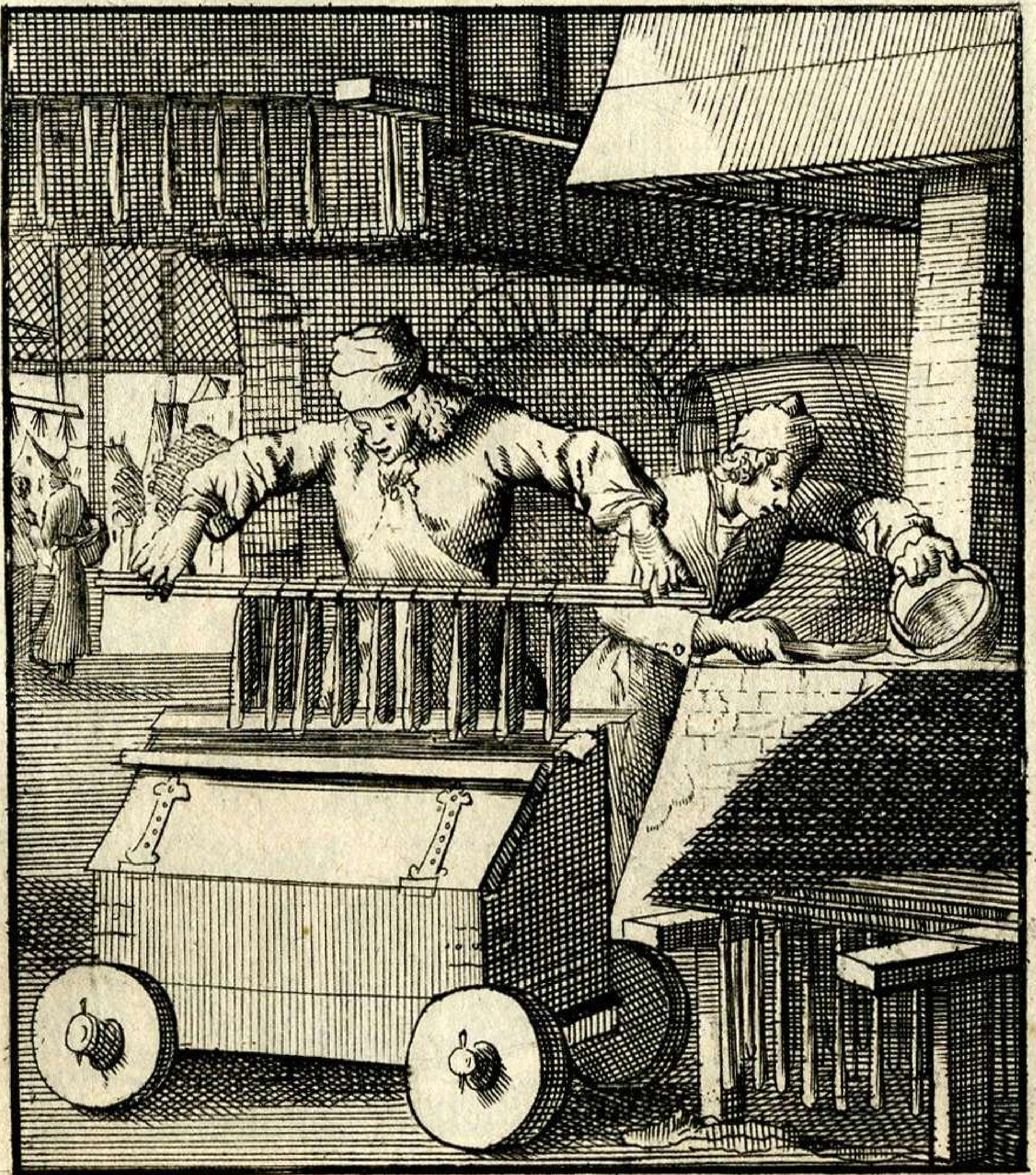
Als ik my ga ter jagt begeeven,
't Koste of een hert of haas het leeven:
Maar zeg, die mee op 't jaagen past,
Is 't voordeel grooter, of de last?

Instrumentmaker.

Ik maak gereedschap, of tot zingen
Of andre goede en nutte dingen.
Ik stel de snaaren tot een lied;
Maar zelver zing noch speel ik niet.

Kaarsemaker.

Wanneer de kaarſen zijn ontſteeken
Schijnt ons geen noodig licht te ontbreeken.
Ik maakze van muſkovijſch ſmeer ;
Maar die van inlandſch hebben de eer .

Kammemaker.

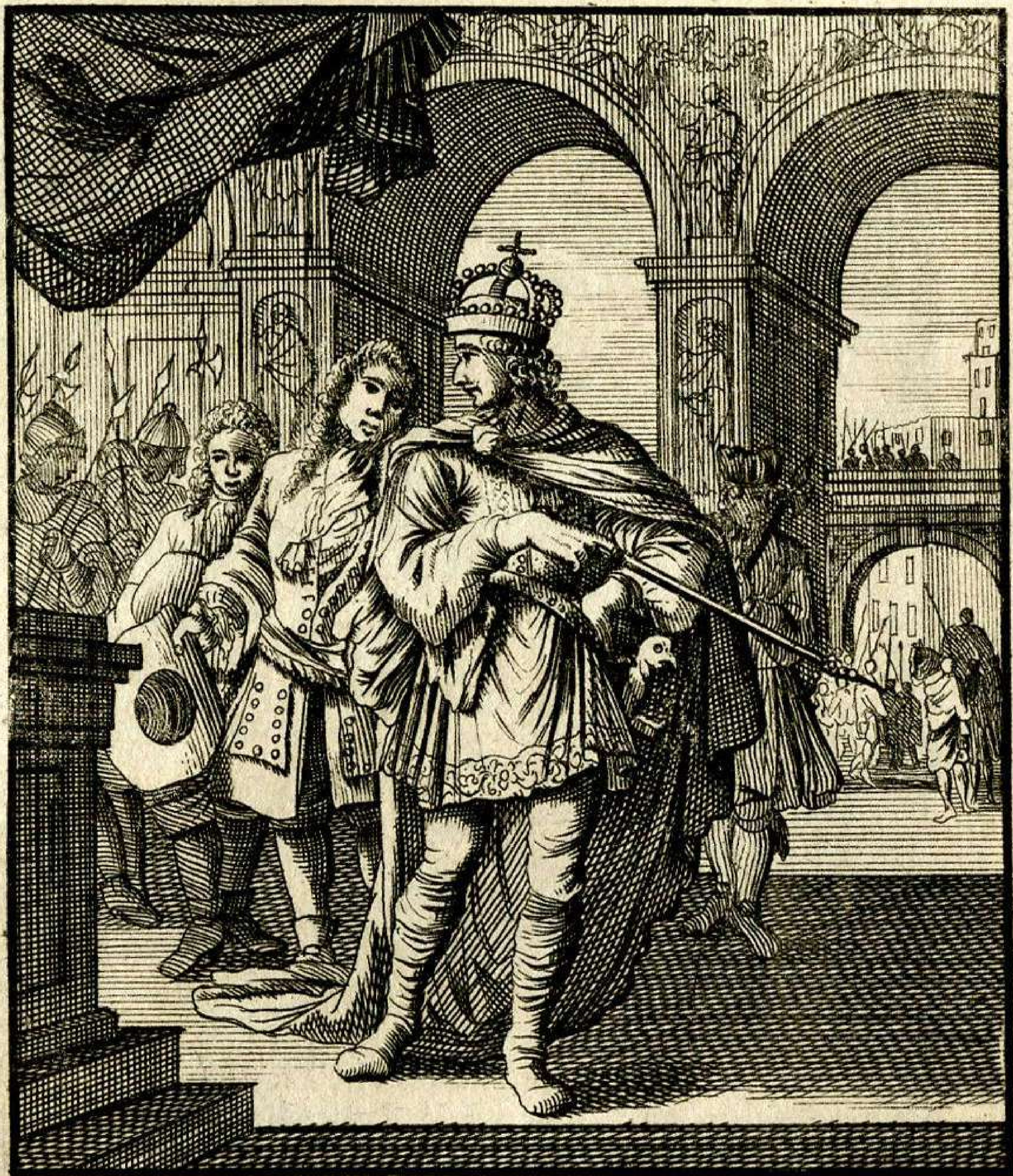
Om haaren van elkaar te ſcheiden,
Helpt u de kam tot het verſpreiden.
Hij zuivert en verfriſcht zijn hooft
Die zijne lokken dikwijls klooft.

Kleermaker.

Hebt gy̆ van zy̆de oft wollenlaaken
Een kamizool of rok te maaken;
Zoo u de nieuſte zwier bekoort,
Ik zal u dienen zoo 't behoort.

KONING.

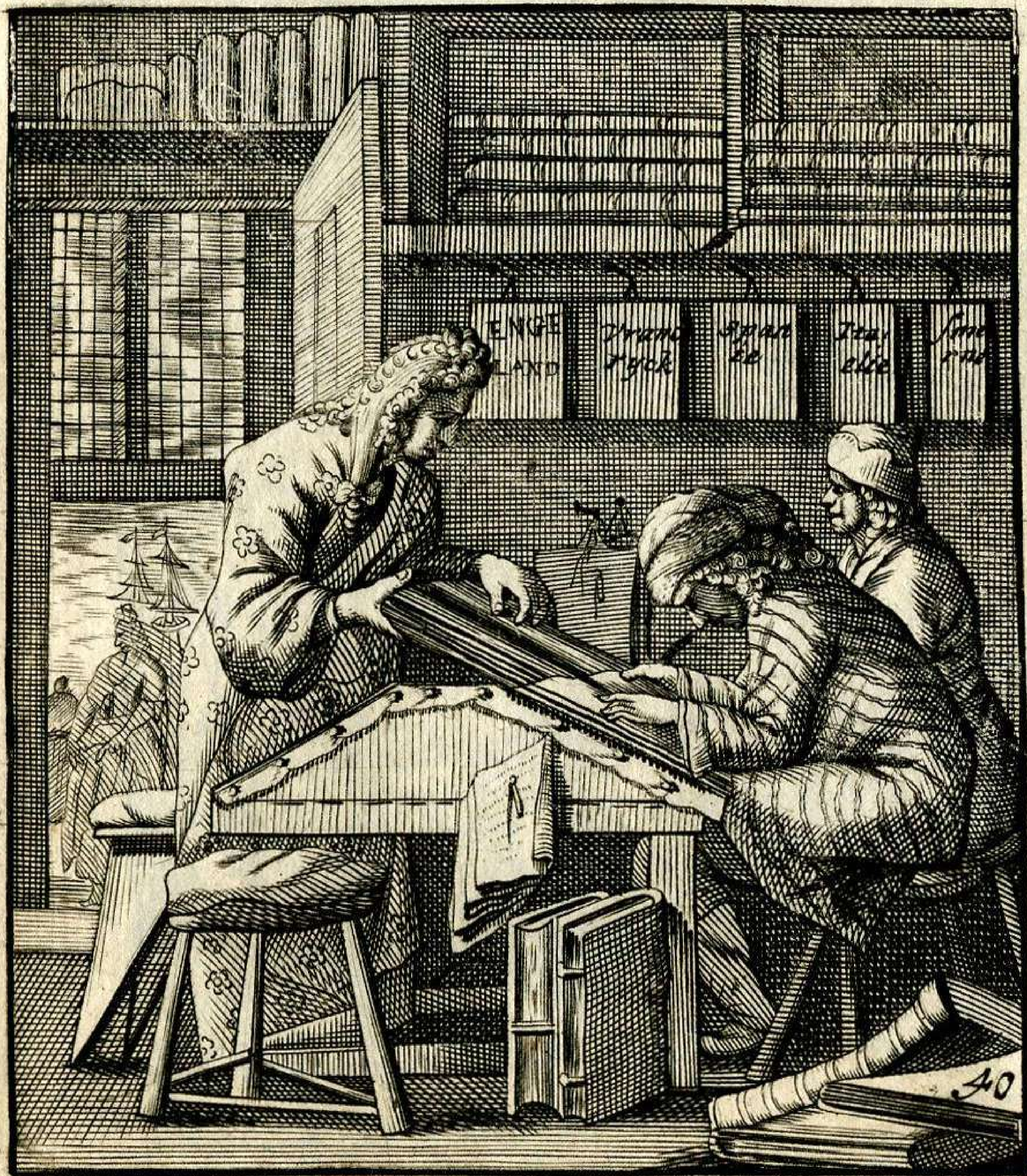
Een Koning, op zyn troon verheeven,
Heeft magt beveelen uittegeeven;
Maar zelve erkent hy geen gebod
Als 't geen gegeeven werd van God.

Kooperslager.

Wÿ moeten in het ſlaan volherden,
Zal 't kooper tot een keetel werden.
Men buigt niet licht een harde kwaſt,
't en zÿ men op den hamer paſt.

KOOPMAN.

'K zend koopmanschap op west en oosten;
Maar moet mÿ het geval getroosten.
Wanneer 't voorzichtig werd beleid
Verzacht de winst haar werklÿkheid.

Ik heet een krygsman, na het krygen;
Maar wat ik kryg zal ik wel zwygen,
'K oog' veeltyds op een ryken buit;
Maar 't koomt somwyl op slaagen uit.

Kuiper.

Ik kuip de kleene en groote vaaten,
Om't drooge en't vloeiende in te laaten.
Het kuipen is een braave kunst,
Wanneer men heeft der Grooten gunst.

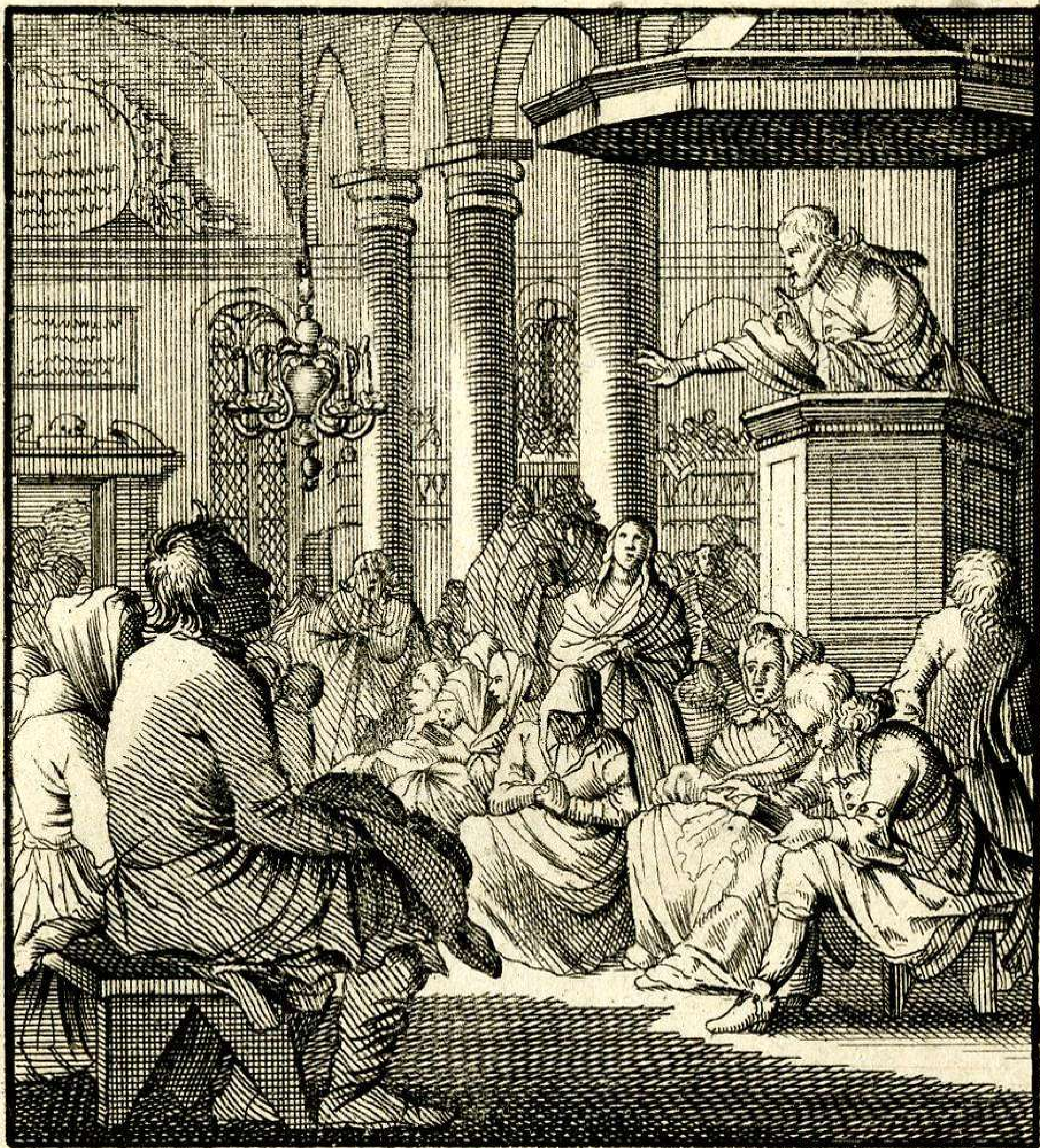
Zoo noodig dient men 't land te bouwen,
Als wy met graan zyn te onderhouwen.
Hoe billik koom ik dan te pas;
Tot winning van dat schoon gewasch.

Lantaarnmaker.

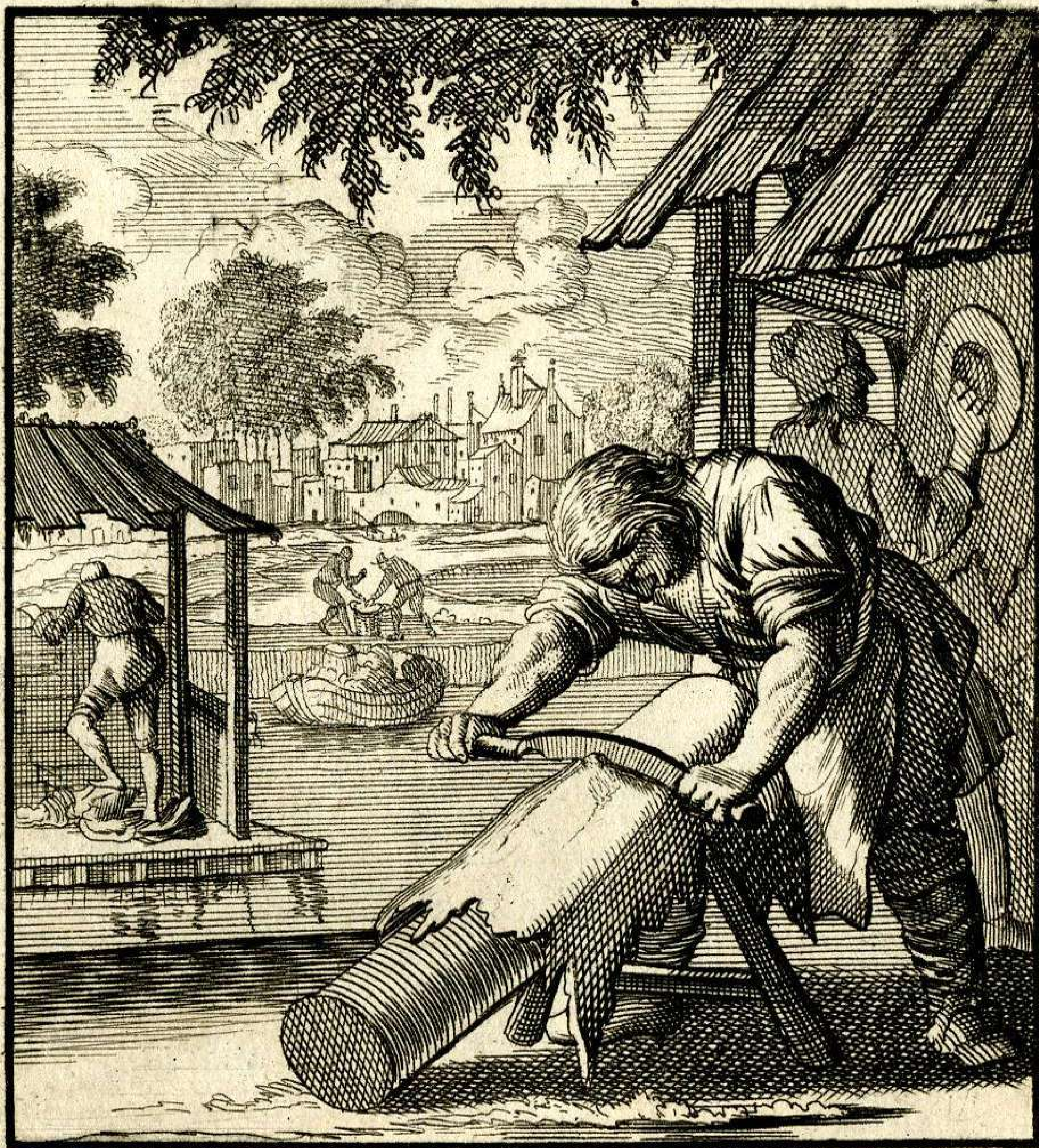
Die 'swinters staat bij nacht verleegen
Op afgescheiden donkre weegen ;
En wien het hapert aan 't gezicht,
Bedien zich van 't lantaarenlicht.

LEERAAR.

Ben ik tot Leeraar uitgekooren ,
Zoo is 't uw plicht mij aantehooren ;
Maar die voor mijne lessen vlied ,
Verkiest mij voor zijn leeraar niet.

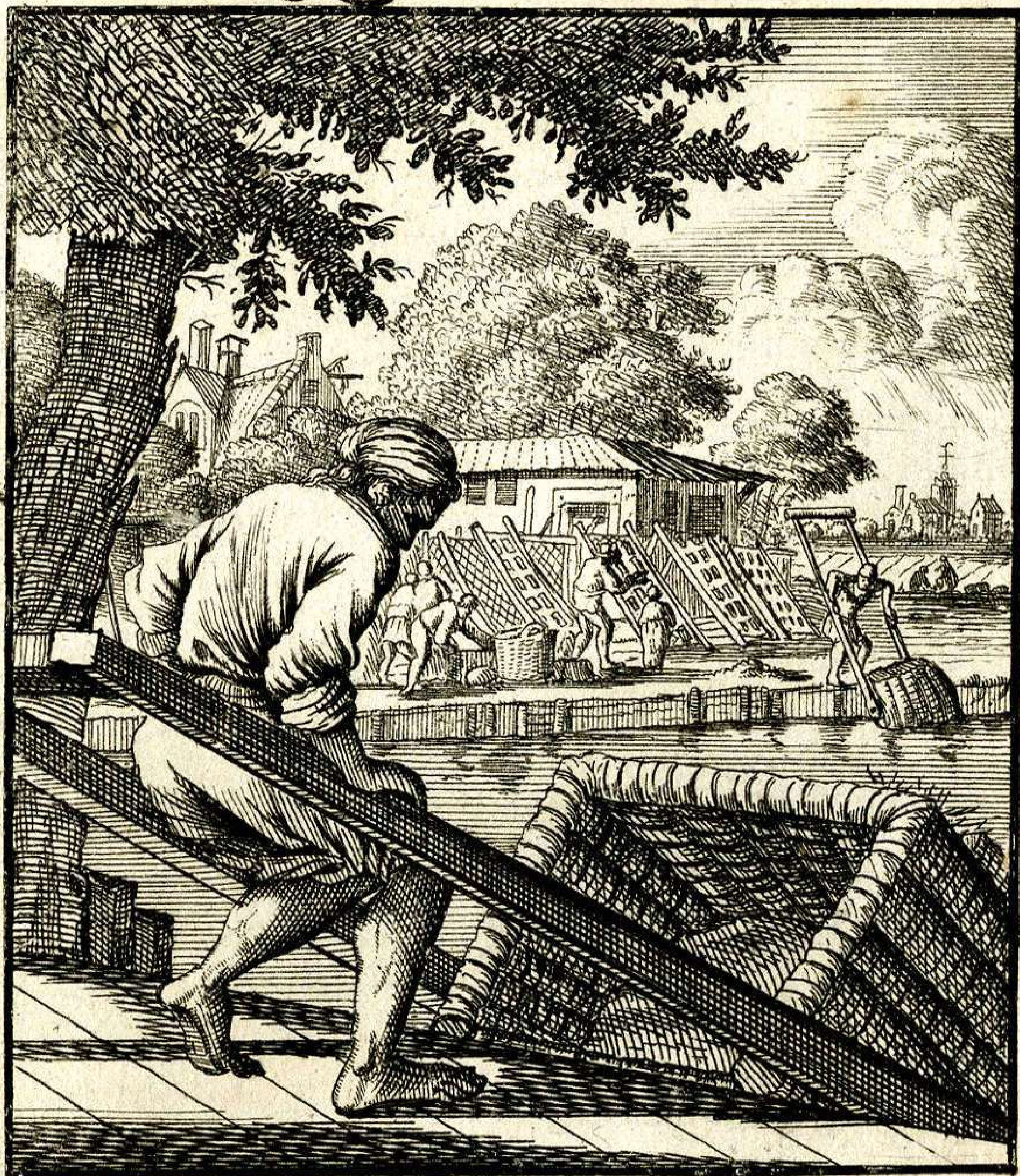
Leerbereider.

Zie hoe 't vernuft zich uit kan breiden!
Om ossehuiden te bereiden,
Maak ik ze, ontbloot van ruigte en haar,
In kalk en eikeschorsen gaar.

'K ontfang myn naam van lood te gieten;
Waar van gemak en dienst genieten,
Die gooten maakt, of muuren dekt;
Daar 't water nooit door heenen lekt.

Van osse hoorens, schapen vellen
Kan ik, door zieden, lym bestellen.
Niet zoo onzienlyk, van dien aard,
Of werd, met recht, hier toebewaart.

Wie kan die duistre vraag verzinnen;
'K ga achterwaarts om meest te winnen?
't deed meenig smooren in den druk,
Daar van ik brave vruchten pluk.

Mandemaker.

Zie wat, door gelukkig vlechten,
Van hout gewasch weet uit te rechten:
Ik maak de manden maatig licht,
Noch dragen ze echter zwaar gewigt.

Messemaker.

Wie zou geen mesgebruik beminnen,
Zoo nodig om de spys te ontginnen?
Gebruik 't omzichtig met verstand,
Of anders snyd gy in uw hand

Metzelaar.

De metzelaar verzorgt de muuren,
Om gryze Jaaren te verduuren:
Hy werd van slofheid overtuigt,
Trekt hy een zymuur op die buigt.

Moolenaar.

Ik weet de hekken zoo te hangen
Om, tot gebruik, de wind tevangen:
Ik maak hem tot mÿn meesterknecht,
Die 't zwaarste werk voor my berecht.

Om van elkandren af te raaken,
Is 't nodig een waardy te maaken,
Die overäl mê eevenaart;
Dat 's geld, gemunt en goed verklaart

Muzikant.

De konst leert uwe stem bedwingen
Om na haar reegelmaat te zingen;
Maar hebt gÿ geen natuur te baat,
Hoe vroeg gÿ 't zoekt, gÿ koomt te laat.

De naalde, ſcherp van punt geſleepen,
Voorzichtig bij het oog gegreepen,
Vind zijn gebruiken met een draad,
Waar in zijn dienſtbaarheid beſtaat.

Olislager.

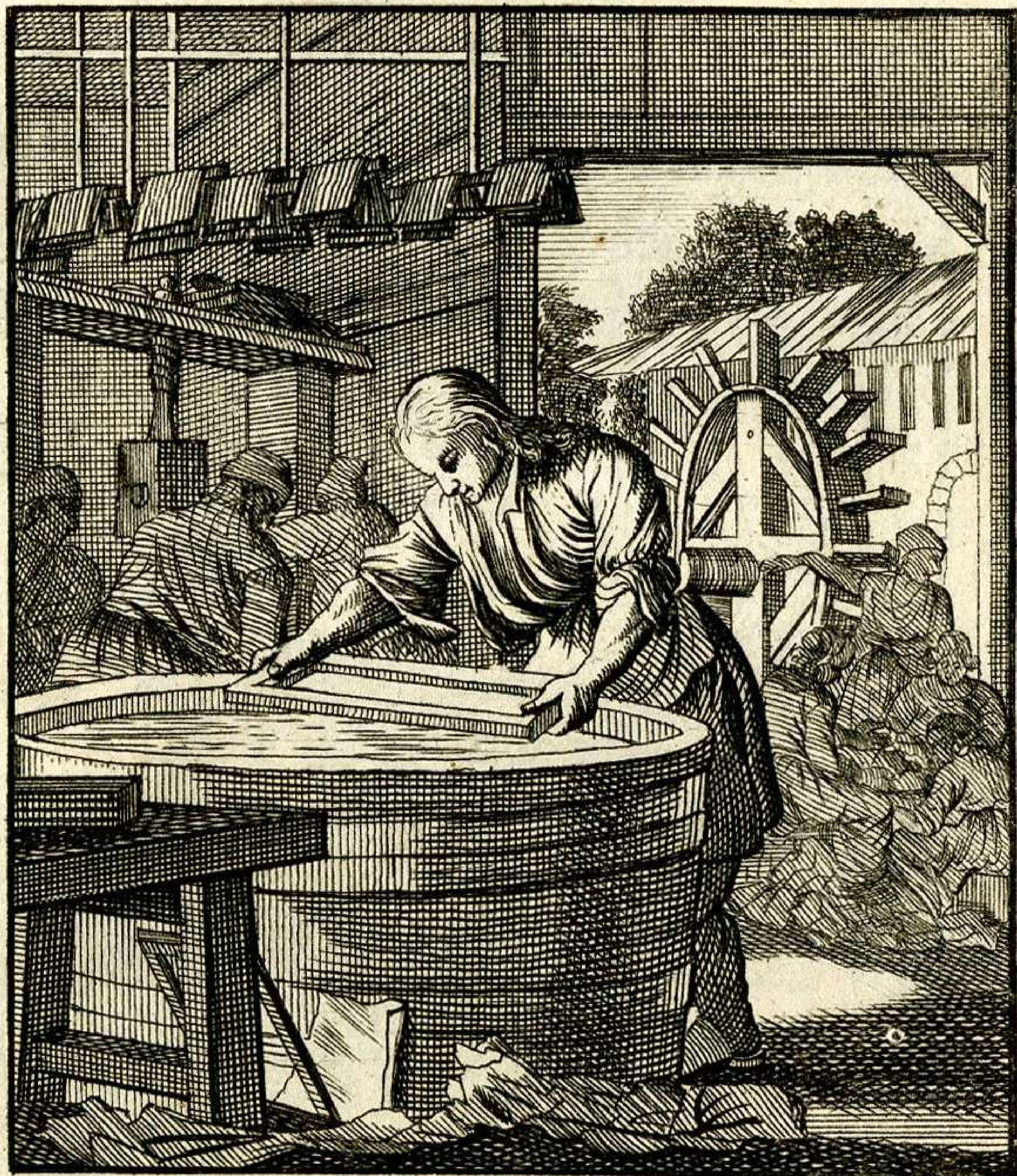

Van lÿn of koolzaad, hardgeslaagen,
Koomt oli voort, tot elks behaagen,
Dat voedzel aan de lamp verstrekt,
Die, in het duister, 't licht ontdekt.

Myn uurwerk, konstig uitgevonden,
En, na behooren, opgewonden,
Wyst u, het zy by dage of nacht,
De juiste stond, waarön gy wacht.

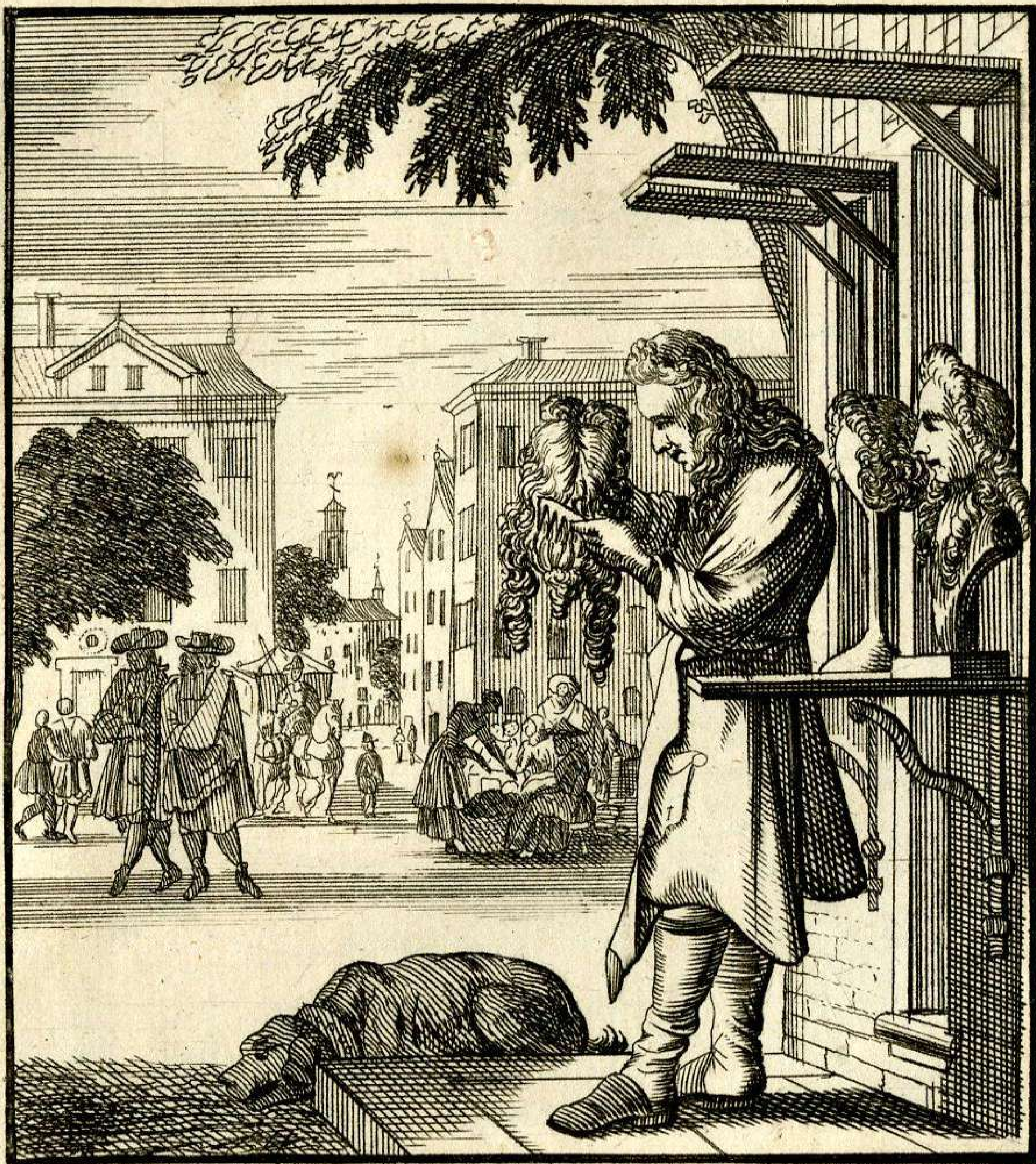
Papiermaker.

Vit afgesleeten linnendoeken,
Hier op te koopen, daar te zoeken:
Gewasschen en tot pap gebragt,
Verschijnt papier, zoo waardgeacht.

Gepeepert osschevlees, door reegen
Met kalfsvet, in azÿn geleegen;
Gebakken in een bruine korst,
Bereid een spoorslag aan den dorst.

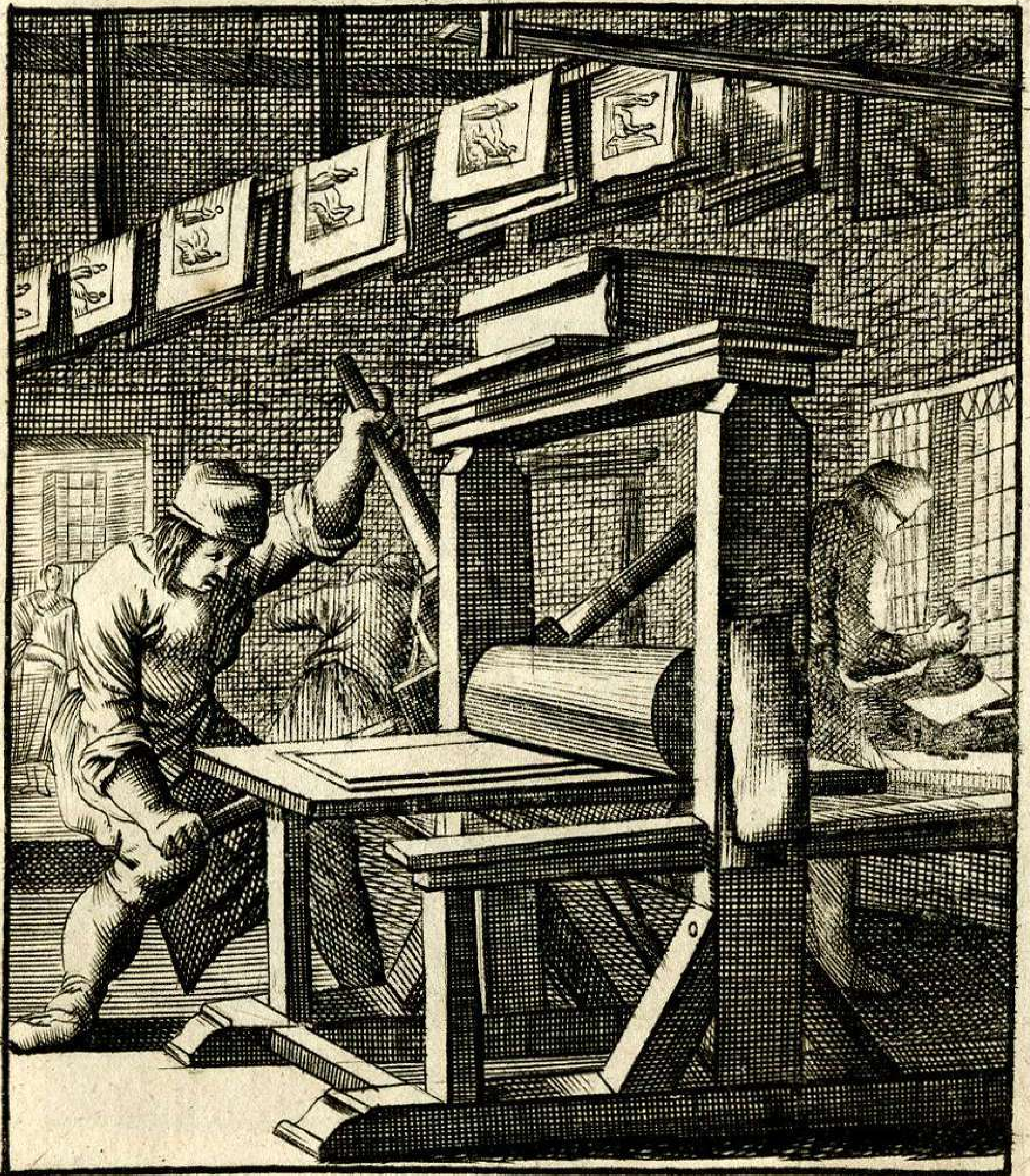
Die 't eigen haar niet kan gebruiken,
Bedient zich billik van paruiken;
Maar of natuur de haarlok geeft,
Wat is 't, als zy geen krullen heeft.

Peerelgater.

Om paarlen aan een ſnoer te rÿgen,
Moet elk zÿn opening verkrÿgen:
Ik breng, uit inzicht van gewin,
Daar weederzÿdſche gaatjes in.

Plaatdrukker.

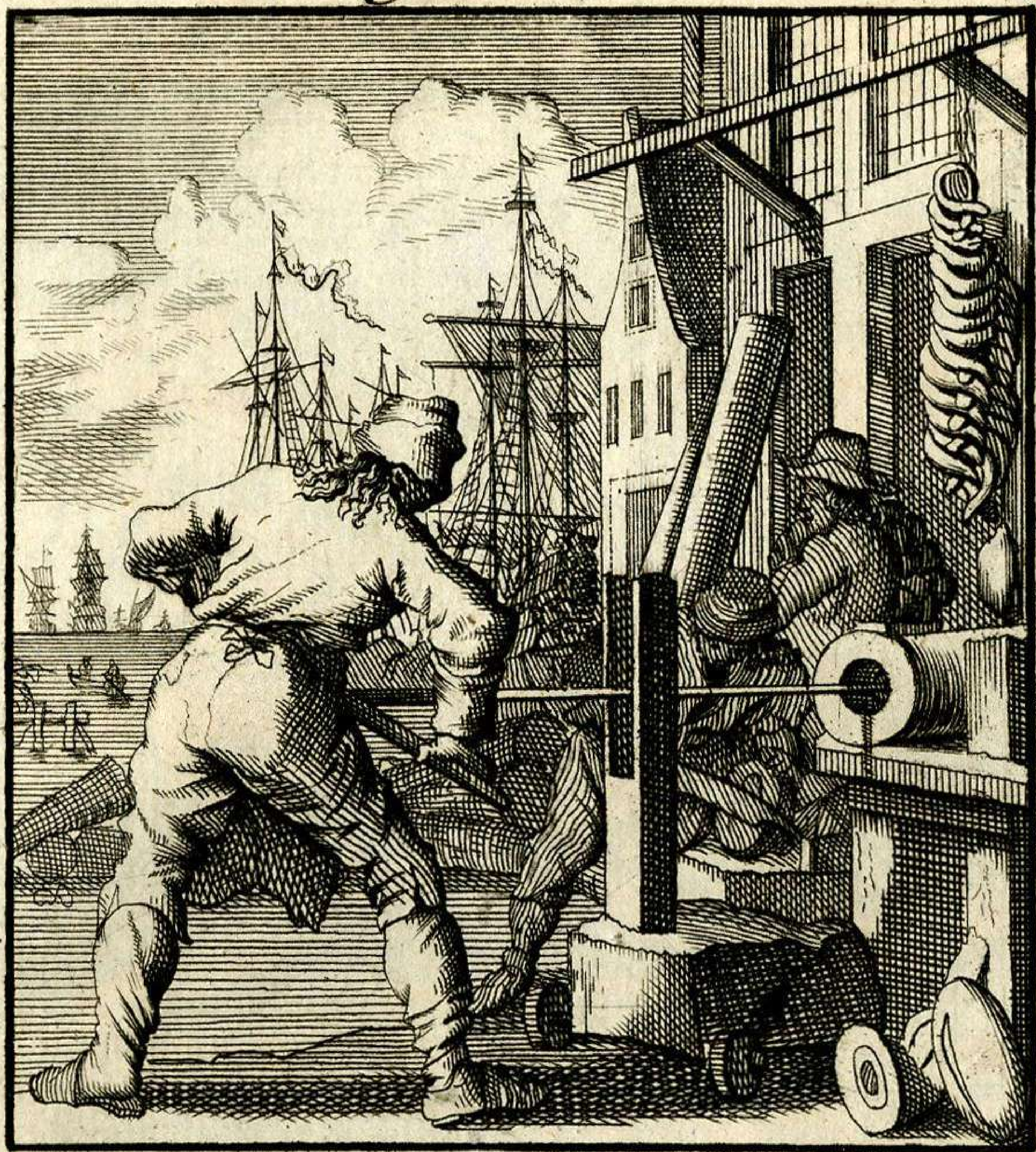

Het kan mÿ na mÿn wensch gelukken
De kooprepläat schoon af te drukken,
Indien mÿ 't strÿken niet verveelt,
Aan welkens ÿver 't veeltÿds scheelt.

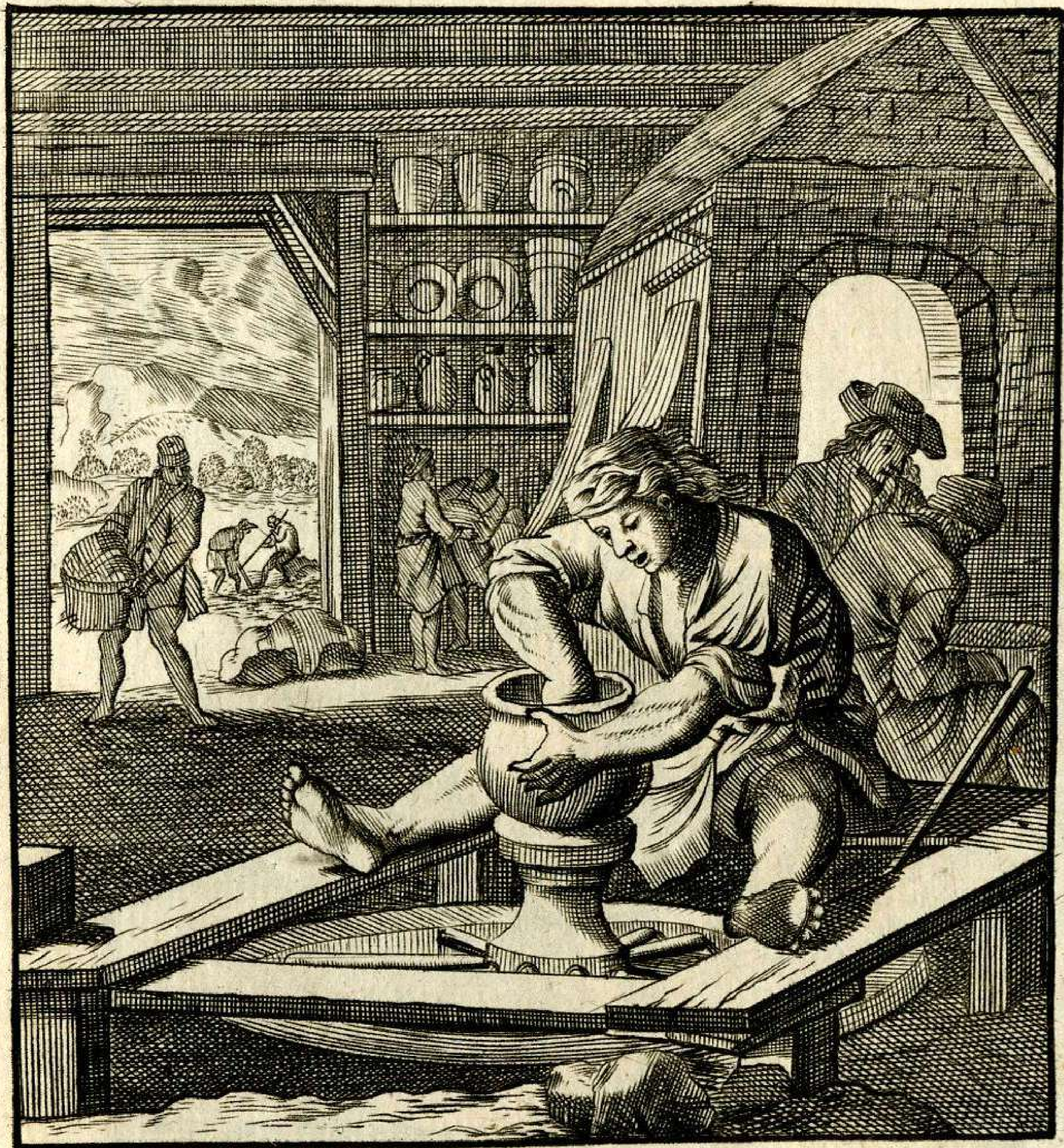
Die mij haar teikeningen geeven,
Vertoon ik ze, in de konst bedreeven,
Of na romeinsche trek en zwier,
Of als laris, op schoon papier.

Pompemaker.

Myn ambacht is met recht te pryzen:
Die 't reegen waater op doe ryzen,
't geen van natuuren valt om laag.
De keuken maagden zien my graag.

Pottebakker.

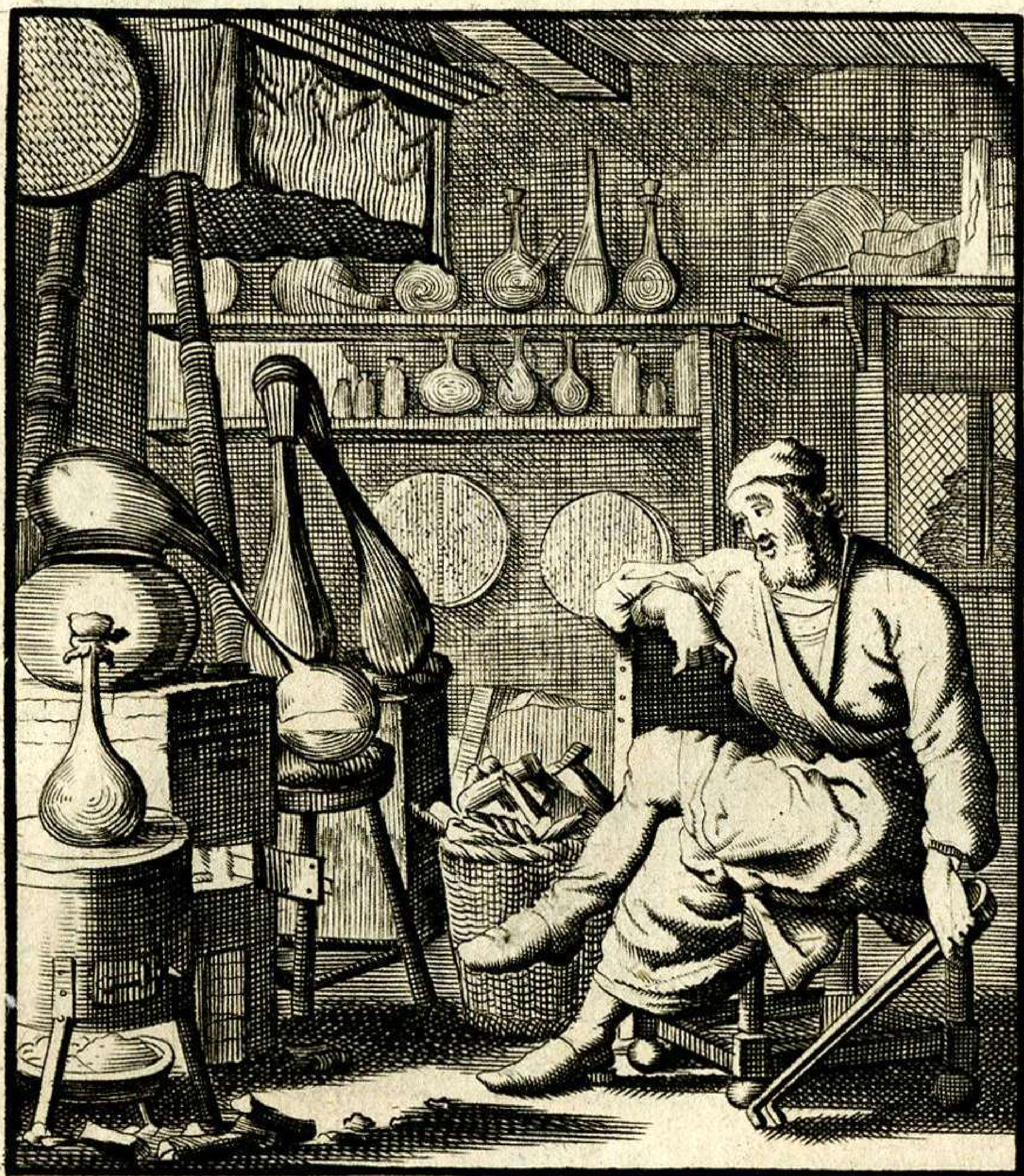
Ik bak uit klei, uit zuiver aarde,
Een vat van meer of minder waarde.
Het breekt veel eerder dan 't verslyt.
Zoo sneuvelt alles door de tyd.

Roermaker.

Ik noem een roer van't ſcherp beroeren;
Om zy'n belangen uittevoeren
Die ſtry'den wil in't openveld,
Of tot de jagt zich vind geſtelt.

Scheider.

Ik ſchei de kwik in twee geſlachten ;
In goede en kwade , om zich te wachten .
In zoet, en in verteerend vuur ,
En dwing haar vluchtige natuur .

'tSchÿnt raadzaam om bÿ wintertÿden,
Op schaatzen vaardig voort te rÿden.
Ik maakze van het ligtste hout,
Waaröp men veilig zich vertrouwt.

Om onbezorgt de woeste baaren
Met Scheepen heen en weer te vaaren;
Bouw ik ze dicht, getrou en vast,
Ten dienste van haar zwaaren last.

Om mijn gedachten uit te drukken,
Vertoon ik ze in mijn schilder stukken.
De schilderkunst staat ijder vrij
Te noemen stomme poëzij.

Schoenmaker.

Om 't ſcherp met minder vrees te ontmoeten,
Maak ik de ſchoenen voor uw voeten,
Bekwaam om ruſtig onvermoeit,
Uw weg te treeden, braaf geſchoeit.

Een kas, bÿ de oude een schrÿn geheeten,
Heeft deezen naam nu lang vergeeten,
Men zie in 't kistemakers pand,
Verscheide werken van mÿn hand.

'tGeen pleeg een morsich Zwijn te dragen,
Gebruik ik nu om schoon te vagen:
Ia maak mijn schuijerwerk bepekt,
En reinig 't kleed, van stof bevlekt.

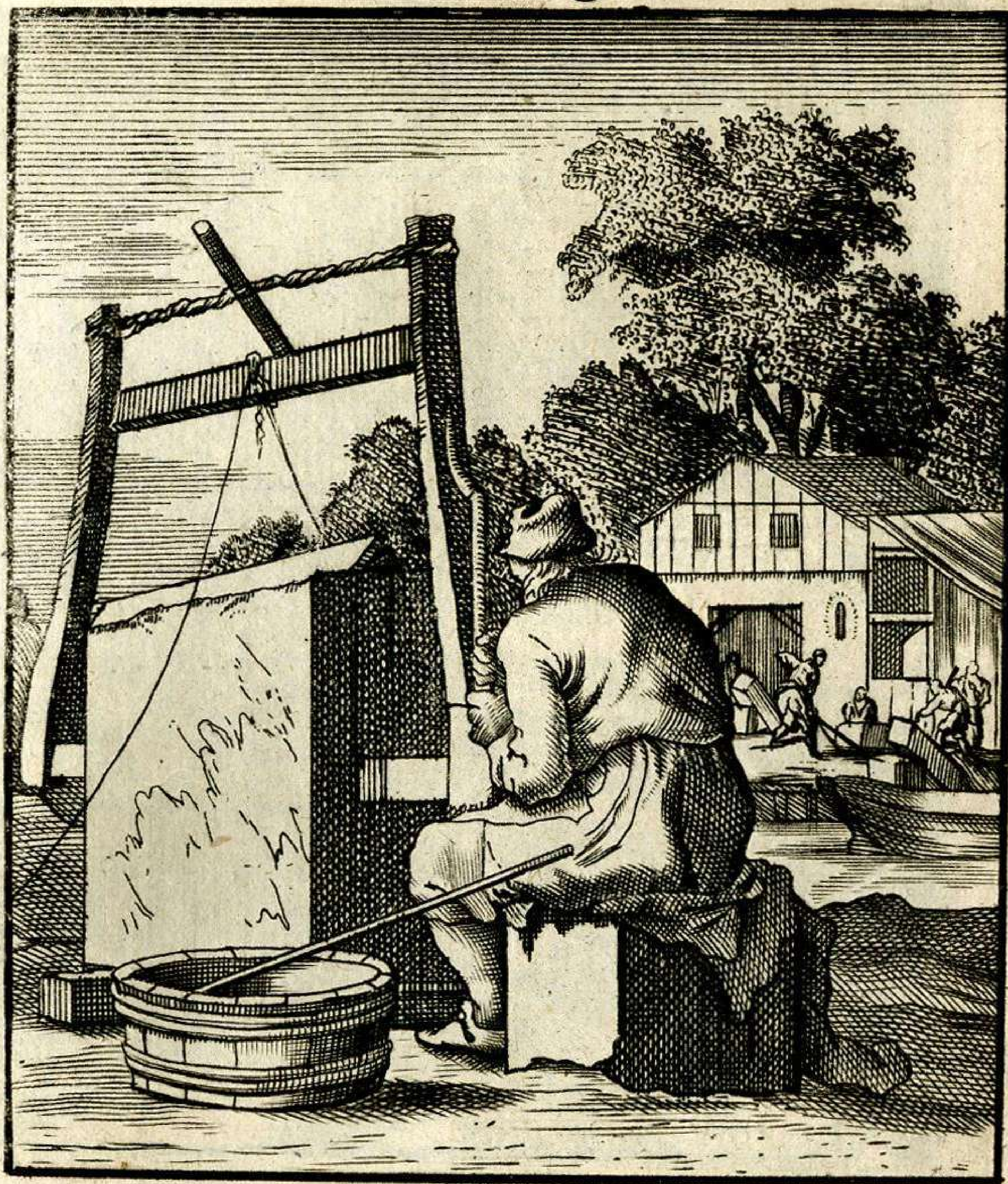
De vleeshal ſtaat bÿ beurten oopen,
Om uw gerief van vleeſch te koopen:
Soo u een ſchaapenbout bekoort,
Gebruik ze veilig op mÿn woord.

Steenhouwer

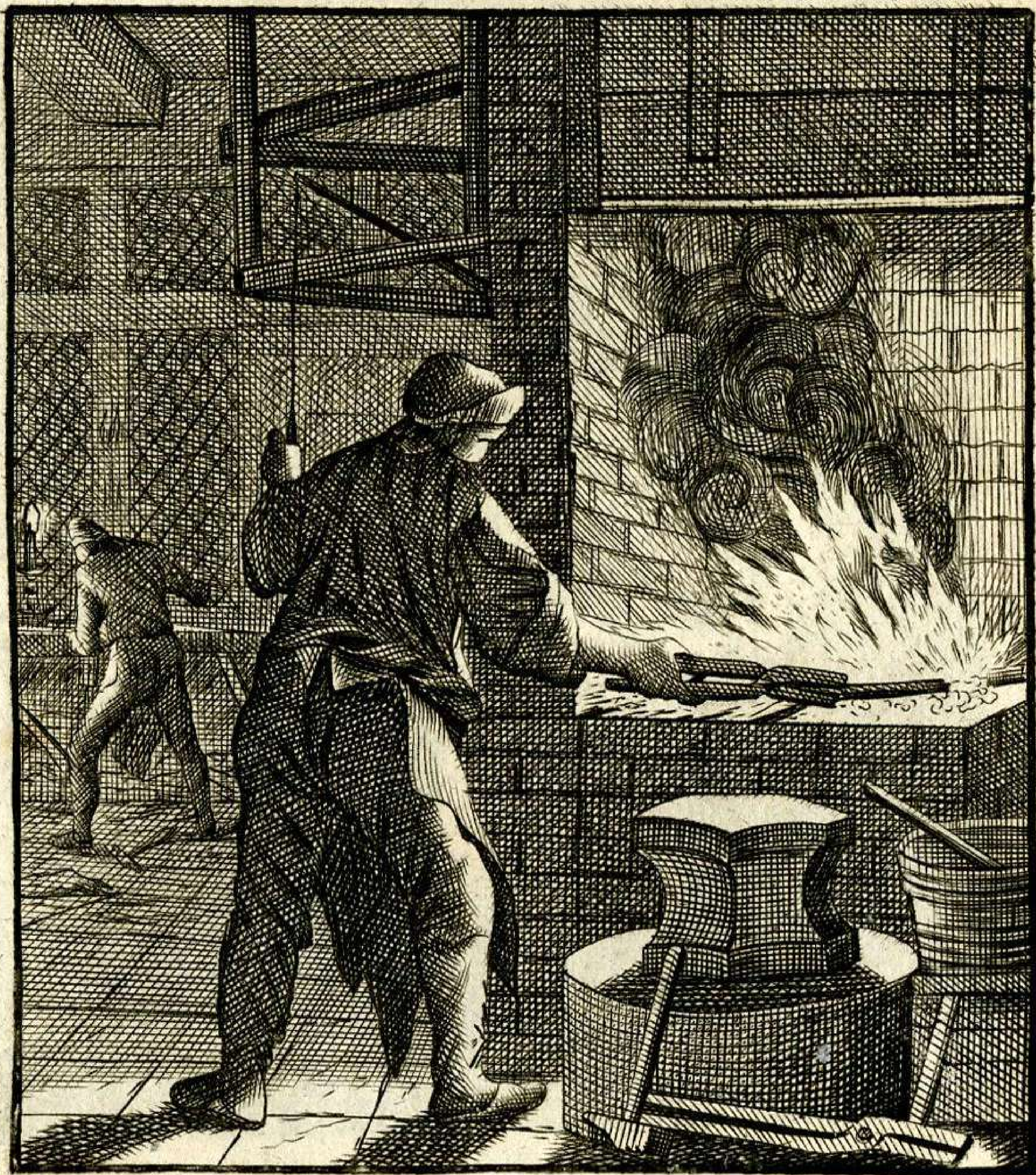
Om steen te plaatzen, tot genoegen,
Moet haar de beitel zamenvoegen;
Dat elk, gelyk en wel gepaart,
Met zyn gebuur steen eevenaart

Steenzager.

Wie zal mijn arbeid niet beklaagen,
Die heel dagh zit steen te zaagen?
Indien men bij verandring leeft,
Hoe vaar ik, die ze nimmer heeft?

SMIT.

Mijn werk is nut, en 't steunt op reeden.
Wie dient zich niet van 't werk der smeeden?
Al reisťge aan 's weerelds uitterste as,
De Smit koomt overäl te pas.

Menmoet een grondbeginzel leggen,
Dat lýd voorál geen teegen zeggen:
De schrýf en syfferkonst wind veld,
Daar 't wel met leezen is gestelt.

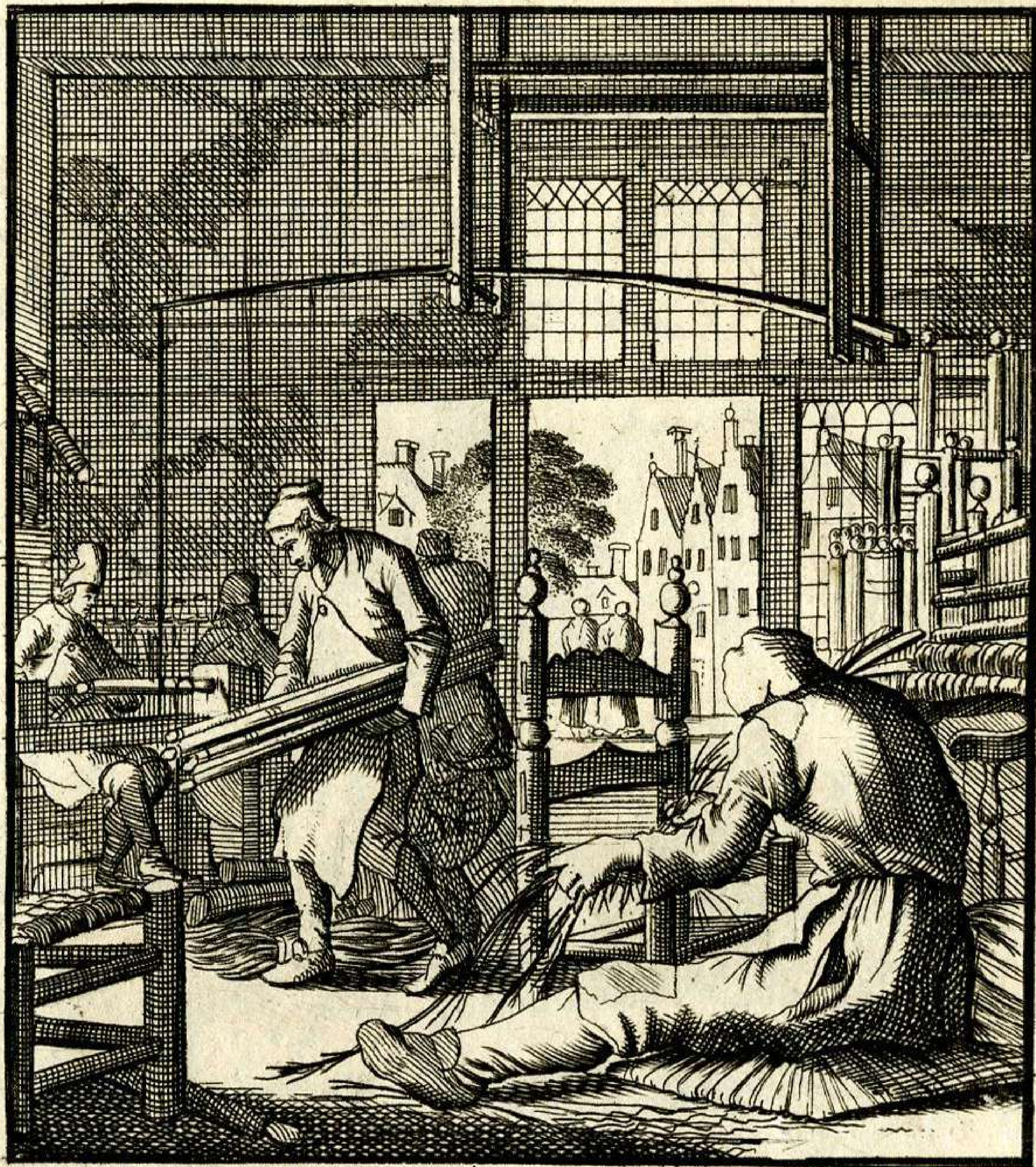
Speldemaker.

Een Spell gaat veelwerf door de handen;
Nu overleg eens mansverstanden,
Hoe kom gij met uw reekning uit,
Die twintig koopt om eenen duit?

Veneetië beschikt de glaazen
Tot Spiegels, groot of kleen geblaazen:
Waarin de foeli 't voorwerp wyst,
Die 'k wyder opschik door de lyst.

Een bankje kon ons noch gerieven;
Maar Stoelen hebben de oudste brieven.
Men zit gemakkelyk en zacht,
Een voordeel 't geen men meest betracht

Suikerbakker.

De bruine Suiker, opgezooden,
Gezuiwert en gemaakt tot brooden;
Verandert van haar zwarten ſtaat,
In rein en hagelwit gewaad.

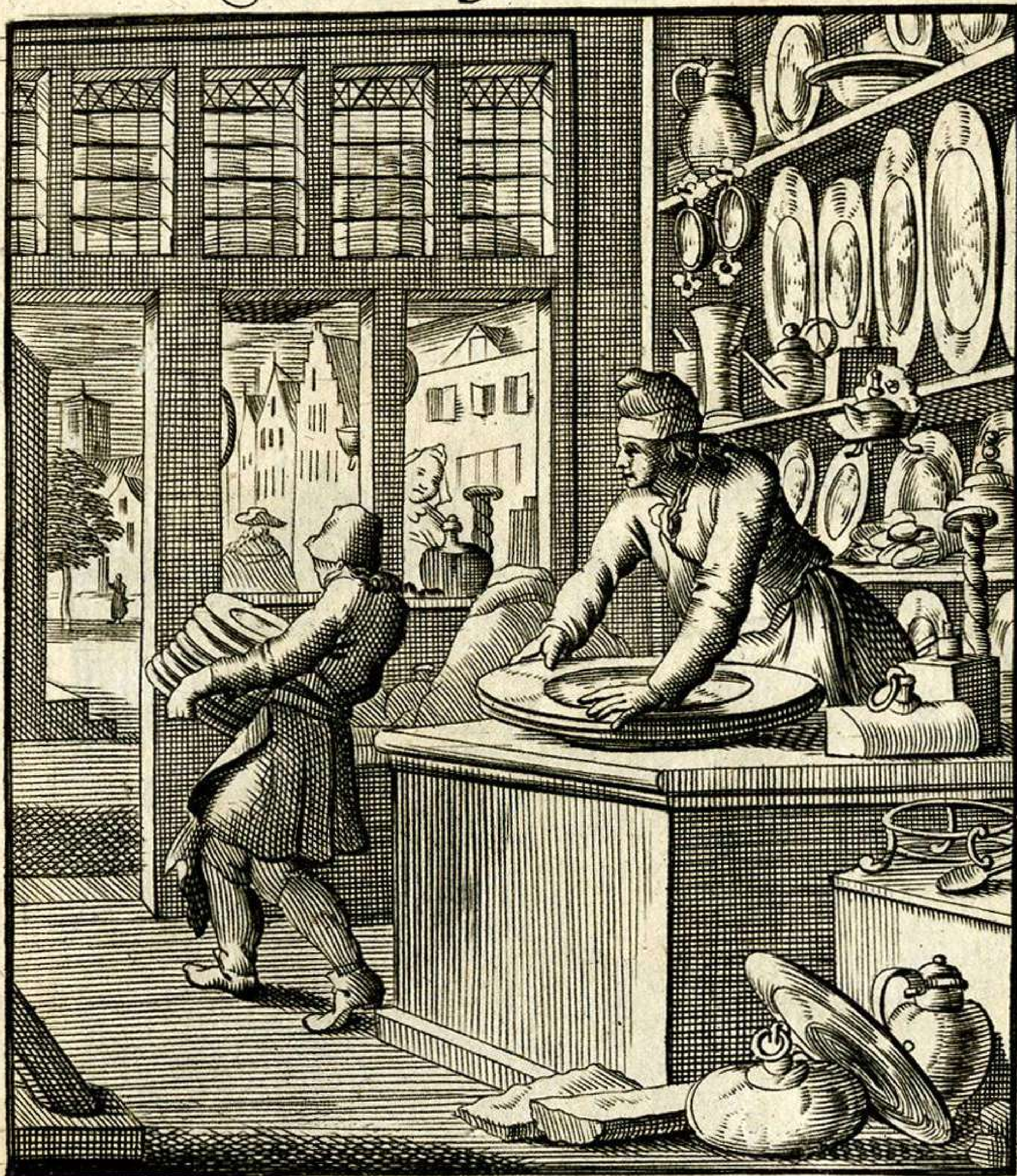
Van myne konst valt veel te roemen,
Die beelden schep en keur van bloemen,
Van Saai en zyde geschakeert;
Waarmê des konings zaal braveert.

Myn tichelambacht kan verstrekken,
Om slechte muuren te bedekken;
Of tot gemak of zinlykheid,
Na dat het werk werd aangeleid,

Wie kan iets noodigers betoonen
Als huizen om daar in te woonen?
Maar weelde en lust heeft voordgebragt,
Dat oorbaar worstelt met de pracht.

Wie kan een tinnen leepel missen
Of schootel, om in optedissen?
't Valt dienstig, net en kleen van prys.
Ik maak ze op allerhande wysz.

Het Veen, gebaggert uit de slooten,
Getreeden en gesneeên aan mooten,
Op 't veld gedroogt en in de schuur,
Geeft aan den haart een dienstig vuur

De visschen werden meest bedroogen.
Het lekker aas speelt voor hun oogen;
Maar onder 't aas verschuilt bedrogg.
Zoo gaat het in de weerelt noch

VERWER.

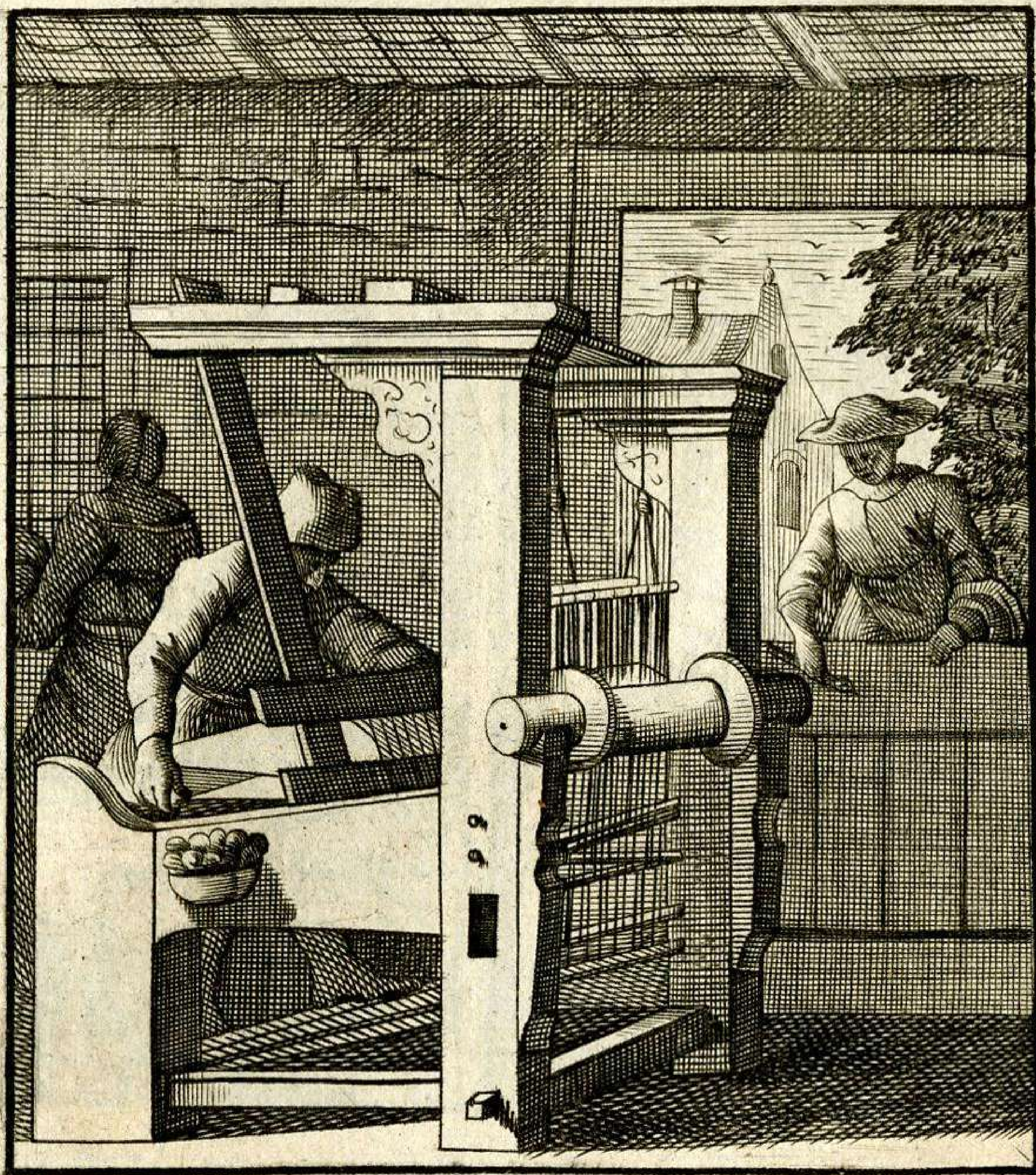
Zie wat de lust heeft uit gekoozen!
Nu verf ik kleuren na de roozen,
Dan na't lavendel, geel of groen:
Die houden stand in elk saizoen.

Wagenmaker

Het noodig werk van waagenmaaken,
Kan nimmer in 't vergeetboek raaken:
Zoo lang men oude en zwakke vind
Blijft waagenmaakers werk bemind.

Weever.

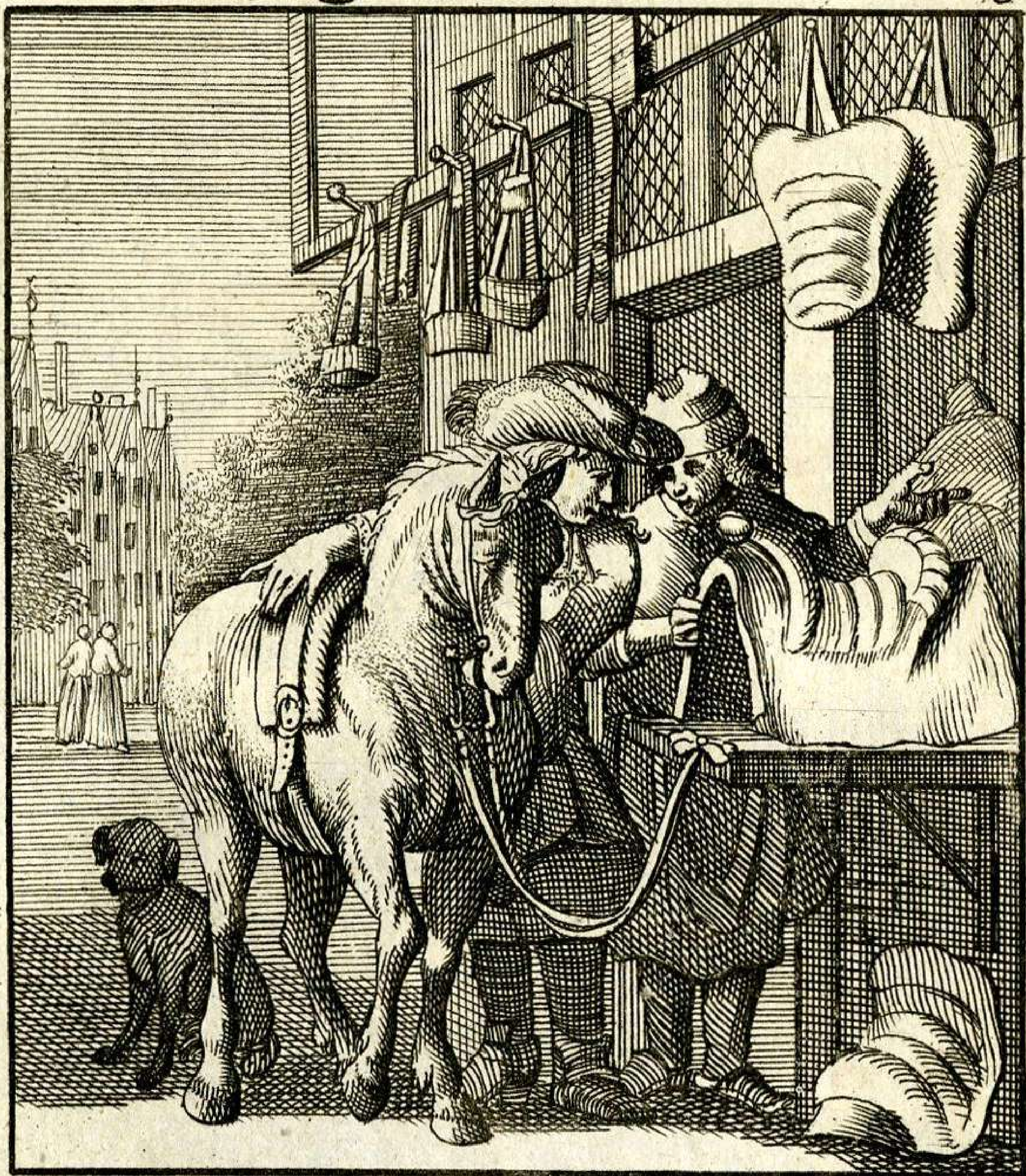
Al is mijn ambacht groot van waarden,
't Heeft weinig achting op der aarden:
Doch die gebooren werd, of sterft,
Gemeenlijk mijnen dienst verwerft.

Wolbereider.

Om wol tot voordeel te bereiden,
Is 't nodig die vanëen te scheiden:
Het fijn bij fijn en grof bij grof;
Zoo werd het welbereide stof.

Zaalmaker.

Om met gemak te paard te raaken
Is uitgevonden 't zaadelmaaken:
Men zit gevoechelyk en vast,
En 't draaven strekt tot minder last.

De zee, zoo dienstig om tebouwen,
Werd, door de scheepvaart, onderhouwen.
De Zeeman brengt die 't noodig heeft;
En haalt wéer 't geen hem voordeel geeft:

Om 't goede en 't best van één te schiften,
Diend u 't gebruik van mijne ziften
Werktuigen van zeer groot belang,
Al staan zy in een laagen rang.

Wat voordeel 't Zeil doet ondervinden,
Om zich te dienen van de winden,
Is yder scheepsmatroos bekent,
Die tot het zeilen zich gewent.

Zilversmit.

Het zilver, kunstig uitgedreeven,
Kan 't oog een welbehaagen geeven;
En, waar mijn konst zich op verlaat,
Ze zoekt haar voordeel bij 't sieraad.

ZYREEDER.

Het zydespinsel van de wormen,
Kan ik tot poolen werkzy vormen,
Waarvan, alsze uit myn handen raakt,
Het zydelaaken werd gemaakt.

Zwaardveeger.

Ik vaag de Zwaarden, ſcherp geſleepen,
En maak 't gevest uit ſtaale greepen,
Of goud en zilver, na de pracht,
Tot hare grootſcheid heeft bedacht.